

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İSTANBUL GAZİOSMANPAŞA BELEDİYESİ

2024 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	10
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	11
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	13
7. DENETİM BULGULARI	13
8. EKLER	77

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri Tablosu	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri Tablosu	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: Dönem Ayırıcı Hesaplarda İzlenmemiş Kira Gelirleri Tablosu	20
Tablo 9: İhale Kapsamında Temin Edilen Binek Araç Tablosu	30
Tablo 10: Parçalara Bölünmek Suretiyle Doğrudan Temin Yöntemiyle Gerçekleştirilen Alımlar Tablosu 32	
Tablo 11: Yatırım Amacı Dışında Kullanılan Yardım Tablosu	36
Tablo 12: Bina Vergi Değerinin Hesabında Kullanılacak Isıtma Sınıfları	41
Tablo 13: Vergi Değerine Kalorifer ve Klima Farkı Dâhil Edilmeyen Mükellef Sayıları Tablosu	41
Tablo 14: Emlak Vergisi Hesabının Eksik Yapıldığı Örnek Binalar Tablosu	43
Tablo 15: Tahakkuk/Tahsil Oranı Düşük Gelirler Tablosu	55

KISALTMALAR

EKAP	Elektronik Kamu Alımları Platformu
İBB	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TJK	Türkiye Jokey Kulübü
TL	Türk Lirası

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Başka Kamu İdarelerine Ait Taşınmazlar İçin Yapılan Bakım Onarım Harcamalarının Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında İzlenmesi
2. İller Bankasından Alınan Kredi Borcunun Mali Tablolarda Eksik ve Hatalı Görünmesi
3. Alınan Teminatların Vadelerine Uygun Hesaplarda İzlenmemesi
4. Belediye Deposuna Konulmak Üzere Alınan Akaryakıt İlişkin Tutarların İlk Madde ve Malzeme Hesabına Kaydedilmeden Doğrudan Giderleştirilmesi
5. Verilen Güvence Bedellerinin Uzun Vadeli Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında Takip Edilmemesi
6. Devreden Katma Değer Vergisi Hesabının Gerçeği Yansıtması
7. Prefabrik Yapının Binalar Hesabı Yerine İlk Madde Malzemeler Hesabında İzlenmesi
8. Peşin Tahsil Edilen Kira Gelirlerinin Tahsilatında Dönem Ayırıcı Hesapların Kullanılmaması
9. İmar Uygulamaları Gereği Belediye Uhdesine Geçen Taşınmazların Muhasebe Kaydının Yapılmaması
10. Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Eksik Hesaplanması
11. Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Gerçek Durumu Yansıtması

B. Diğer Bulgular

1. İdarenin Mülkiyetinde, Yönetiminde veya Kullanımındaki Taşınmazların Cins Tashihlerinin Tamamlanmaması ve Taşınmaz İcmal Cetvelinin Hazırlanmaması
2. Taşınmaz Kiralama İşlemlerinde Esas Alınan Muhammen Bedelin Araştırmaya Dayanmadan Doğrudan Encümen Kararı ile Belirlenmesi
3. Yapım İş İhalelerinin Bazılarında, İşin Yürütümü ile Doğrudan İlişkisi Bulunmayan Binek Araç Temini Şartının Yer Alması

4. Mal ve Hizmet Alımlarının Parçalara Bölünmek Suretiyle Doğrudan Temin Yöntemiyle Gerçekleştirilmesi
5. Parasal Limitler Kapsamında Yapılan Doğrudan Temin Alımlarında %10 Sınırının Kamu İhale Kurulundan Görüş Alınmadan Aşılması
6. Strateji ve Bütçe Başkanlığı Tarafından Yatırım Niteliğindeki Harcamalar İçin Aktarılan Yardımın Amacı Dışında Kullanılması
7. İhtiyaç Sahiplerine Dağıtılmak Üzere Alınan Gıda Destek Kolilerinin Dağıtımında Belediye Yönetmelik Hükümlerine Uyulmaması
8. Taşıtların Kullanıcılarına Verilmesinde Taşınır Teslim Belgesinin Düzenlenmemesi
9. Emlak Vergisi Hesabında, Bazı Binalarda Kalorifer ve Klima Farklarının Vergi Değerine Dahil Edilmemesi
10. Emlak Vergisi Hesabında, Bazı Binalarda Asansör Farklarının Vergi Değerine Dahil Edilmemesi
11. Uzlaşma Müessesine İlişkin Olarak Hatalı Uygulamaların Bulunması
12. İlçe Sınırlarında Aktif Faaliyet Gösteren Bazı İş Yerleri ile İlgili Olarak Çevre Temizlik Vergisi ve İlan ve Reklam Vergisi Mükellefiyetinin Kurulmaması
13. Muhtarlıklara Nakdi Yapılması
14. İndirim Hakkı Olmayan veya Bu Hakkını Sonradan Kaybeden Bazı Kişilerin İndirimli Emlak Vergisi Uygulamasından Yararlanması
15. Reklam İşini Mutat Meslek Olarak Yapanların İlan ve Reklam Vergisi Beyannamelerinin Belediye Gelirleri Kanunu'nda Belirtilen Usule Aykırı Olması
16. Belediye Gelirlerinden Bazılarının Tahakkuk Tahsilat Oranlarının Düşük Seviyede Gerçekleşmesi
17. Belediye Sınırları İçerisinde İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyet Yürüten İşletmelerin Bulunması ve Gerekli Yasal Müeyyidelerin Uygulanmaması
18. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

19. Belediye Şirketinden Personel İstihdam Edilmesinde Yaklaşık Maliyetin Hazırlanmaması ve Sözleşmenin Türü ile Bedelinin Belirtilmemesi
20. Doğrudan Hizmet Alımı Kapsamında Çalıştırılan Personele İlişkin Olarak Belediye Şirketine Hakedişlerin Eksik Ödenmesi
21. Engelli Personel Çalıştırılma Zorunluluğuna Uyulmaması
22. Mali Kaynakların Bir Kısımının Vadeli Hesaplarda Değerlendirilmemesi
23. Otopark Hesabında Toplanan Meblağın Amacı Dışında Cari Harcamalarda Kullanılması
24. Büyükşehir Belediyesi Tarafından İdareye Gönderilmesi Gereken Payların Takibinin Yapılmaması
25. Spor Kulüplerine Yapılan Yardımlar İçin Gerekli Takip İşlemlerinin Yapılmaması
26. Mevzuatı Gereği Hayvan Bakımevleri Kurmak ve Rehabilitasyon İşlemlerini Gerçekleştirmek İçin Ayrılması Gereken Payların Ayrılmaması
27. Aile Cüzdanı Alımlarının Belediye Muhasebe Kayıtlarında Takip Edilmesi
28. Duran Varlıklar Amortisman Defterinin Tutulmaması ve Varlıkların İlgili Hesaplarda Ayrıntı Koduyla Gösterilmemesi Nedeniyle Gerçeğe Uygun Amortisman Ayrılamaması
29. Yevmiye Defteri Kayıt İşlemlerinde Hatalı Uygulamaların Olması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Gaziosmanpaşa Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını

karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Gaziosmanpaşa Belediyesinin karar organı olan Gaziosmanpaşa Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 38 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Gaziosmanpaşa Belediyesinin teşkilat yapısında, İnovasyon ve Teknoloji Müdürlüğü, Özel Kalem Müdürlüğü ve Teftiş Kurulu Müdürlüğü doğrudan belediye başkanına bağlı olup diğer birimler ilgisine göre belediye başkan yardımcılara bağlıdır. Belediyenin idari birimleri Afet İşleri Müdürlüğü, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, Destek Hizmetleri Müdürlüğü, Emlak ve İstimlak Müdürlüğü, Fen İşleri Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü, Hukuk İşleri Müdürlüğü, İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğü, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, İnovasyon ve Teknoloji Müdürlüğü, Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü, Kentsel Dönüşüm Müdürlüğü, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, Mali Hizmetler Müdürlüğü, Özel Kalem Müdürlüğü, Park ve Bahçeler Müdürlüğü, Sağlık İşleri Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Müdürlüğü, Yazı İşleri Müdürlüğü, Yerel Hizmetler Müdürlüğü ve Zabıta Müdürlüğü'dür. Başkana bağlı 2 adet memur kökenli başkan yardımcısı, 3 adet meclis üyesi başkan yardımcısı görev yapmaktadır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	887	306
Sözleşmeli Personel	-	6
Kadrolu İşçi	450	43
Geçici İşçi	-	-
Toplam	1337	355
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	1428

Belediyenin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu toplam 2 adet şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin

veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Gaziosmanpaşa Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Gaziosmanpaşa Belediyesinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek (TL)	Eklenen Ödenek (TL) Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	305.745.405,26	0,00	80.606.586,00 -11.276.935,00	375.075.056,26	283.246.334,66	91.828.721,60	0,00
02	S.G.K Devlet Primi Giderleri	0,00	60.064.629,65	0,00	3.429.000,00 -2.808.797,00	60.684.832,65	32.889.206,75	27.795.625,90	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	21.559.990,50	2.184.801.072,32	0,00	95.939.520,95 -149.304.374,95	2.152.996.208,82	1.739.652.514,12	382.958.234,17	30.385.460,53
04	Faiz Giderleri	0,00	50.000.000,00	0,00	61.336.000,00 -0,00	111.336.000,00	108.028.300,07	3.307.699,93	0,00
05	Cari Transferler	0,00	292.410.000,00	0,00	34.220.000,00 -38.926.000,00	287.704.000,00	213.316.884,88	74.387.115,12	0,00
06	Sermaye Giderleri	72.112.003,22	703.978.892,77	0,00	139.300.000,00 -131.520.000,00	783.870.895,99	517.535.650,60	113.668.876,51	152.666.368,88
07	Sermaye Transferleri	0,00	3.000.000,00	0,00	1.500.000,00 -0,00	4.500.000,00	4.476.268,65	23.731,35	0,00
08	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00 -0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	200.000.000,00	0,00	0,00 -82.495.000,00	117.505.000,00	0,00	117.505.000,00	0,00
Toplam		93.671.993,72	3.800.000.000,00	0,00	416.331.106,95	3.893.671.993,72	2.899.145.159,73	811.475.004,58	183.051.829,41

Gaziosmanpaşa Belediyesinin 2024 mali yılı bütçesi ile 3.800.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup önceki yıldan devreden 93.671.993,72 TL yıl içinde eklenen ödenekle birlikte 2024 yılı ödenek toplamı 3.893.671.993,72 TL olmuştur. Yıl içinde 2.899.145.159,73 TL bütçe gideri yapılmış, 811.475.004,58 TL ödenek iptal edilmiş, kalan 183.051.829,41 TL ödenek ise 2025 yılına devretmiştir.

Gaziosmanpaşa Belediyesinin 2024 yılı Bütçesi “(A) Ödenek Cetvelinde” 3.800.000.000,00 TL ödenek, “(B) Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması” cetvelinde ise 3.800.000.000,00 TL gelir tahmini öngörülmüş olup bütçe denkliği sağlanmıştır.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Ek Bütçe (TL)	Toplam Gelir Bütçesi (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	1.477.980.000,00	0,00	1.477.980.000,00	335.402.484,61	357.605,53	335.044.879,08	22,67

03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	130.020.000,00	0,00	130.020.000,00	72.094.450,43	15.296,49	72.079.153,94	55,44
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	30.000.000,00	0,00	30.000.000,00	89.888.522,60	0,00	89.888.522,60	299,63
05- Diğer Gelirler	1.503.000.000,00	0,00	1.503.000.000,00	1.447.185.761,41	1.061.156,36	1.446.124.605,05	96,22
06- Sermaye Gelirleri	630.000.000,00	0,00	630.000.000,00	110.165.727,18	77.900,00	110.087.827,18	17,47
08- Alacaklardan Tahsilat	30.000.000,00	0,00	30.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	-1.000.000,00	0,00	-1.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	3.800.000.000,00	0,00	3.800.000.000,00	2.054.736.946,23	1.511.958,38	2.053.224.987,85	54,03

Buna göre 2024 yılında net bütçe geliri %54,03 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri (%22,67) ile teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%55,44), sermaye gelirleri (%17,47), diğer gelirler (%96,22) beklenenin altında gerçekleşmiştir. Diğer taraftan, alınan bağış ve yardımlar (%299,63) ise beklenenin üstünde gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	305.745.405,00	283.246.334,66	92,64
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	60.064.629,00	32.889.206,75	54,76
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	2.184.801.072,00	1.739.652.514,12	79,63
04- Faiz Gideri	50.000.000,00	108.028.300,07	216,06
05- Cari Transferler	292.410.000,00	213.316.884,88	72,95
06- Sermaye Giderleri	703.978.892,00	517.535.650,60	73,52
07- Sermaye Transferleri	3.000.000,00	4.476.268,65	149,21
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	200.000.000,00	0,00	0,00
Toplam	3.800.000.000,00	2.899.145.159,73	76,29

Buna göre 2024 yılında bütçe giderleri %76,29 seviyesinde gerçekleşmiştir. Faiz Giderleri %216,06 ve Sermaye Transferleri gider kalemi %149,21 ile beklenenin üstünde gerçekleşirken, diğer gider kalemleri beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri Tablosu

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	166.915.294,53	263.742.843,6	335.402.484,61	58,01	27,17
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	22.505.406,27	30.014.454,76	72.094.450,43	33,37	140,20
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	18.577.966,99	46.773.486,41	89.888.522,60	151,77	92,18
Diğer Gelirler	441.703.368,02	806.804.614,75	1.447.185.761,41	82,66	79,37
Sermaye Gelirleri	284.849.676,54	305.820.022,25	110.165.727,18	7,36	-63,98
Toplam	934.551.712,35	1.453.155.421,77	2.054.736.946,23	55,49	41,40
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	361.339,12	1.277.911,03	1.511.958,38	253,66	18,31
Net Toplam	934.190.373,23	1.451.877.510,74	2.053.224.987,85	55,42	41,42

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre 601.347.477,11 TL'lik (%41,42) artış göstermiştir. Bu çerçevede; sermaye gelirlerinde 195.654.295,07 TL (%63,98) azalış olmasına rağmen; vergi gelirlerinde 71.659.641,01 TL (%27,17), Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerinde 42.079.995,67 TL (%140,20) Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirlerinde 43.115.036,19 TL (%92,18) ve diğer gelirlerde 640.381.146,66 TL (%79,37) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Artışın büyük oranda teşebbüs ve mülkiyet gelirleri ve merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylarının artmasından kaynaklandığı anlaşılmıştır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri Tablosu

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	85.209.144,05	166.739.145,41	283.246.334,66	95,68	69,87
SGK Devlet Prim Giderleri	13.070.040,61	19.732.506,52	32.889.206,75	50,98	66,68
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	511.672.339,51	1.049.737.958,75	1.739.652.514,12	105,16	65,72
Faiz Giderleri	12.463.100,59	39.098.035,47	108.028.300,07	213,71	176,30
Cari Transferler	64.807.650,12	152.175.861,79	213.316.884,88	134,81	40,18
Sermaye Giderleri	208.833.045,49	457.747.503,68	517.535.650,60	119,19	13,06
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	4.476.268,65	0,00	
Toplam	896.055.320,37	1.885.231.011,62	2.899.145.159,73	110,39	53,78

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre 1.013.914.148,11 TL (%53,78) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2024 yılında personel giderlerinin 283.246.334,66 TL seviyesinde gerçekleştiği ve % 69,87 oranında arttığı, sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 32.889.206,75 TL seviyesinde gerçekleştiği ve %66,68 oranında arttığı görülmektedir. Personel harcaması niteliğindeki giderlerin artışı personel maaşlarına yapılan ücret artışlarından kaynaklanmıştır. Mal alım ve hizmet giderlerinde 689.914.555,37 TL'lik (%65,72), faiz giderlerinde 68.930.264,60 TL'lik (%176,30) ve cari transferlerde 61.141.023,09 TL'lik (%40,18) bir artış olmuş olup sermaye giderlerinde 59.788.146,92'lik (%13,06) artış olmuştur. Mal ve hizmet alım giderlerinde yaşanan artışın sebebi, yıl içerisinde maliyet fiyatlarında yaşanan artışlarından kaynaklandığı anlaşılmıştır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı Faaliyet Gideri 2.443.183.938,04 TL, Faaliyet Geliri 2.065.997.787,49 TL olup Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu ise 377.186.150,55 TL olarak gerçekleşmiştir. Enflasyon düzeltilmesi işleminin yapılmamasından kaynaklı mali tablolarda tutarsızlık bulunduğundan bu hususun düzeltilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Gaziosmanpaşa Belediyesinin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Gaziosmanpaşa İnşaat Yatırım Taahhüt Hizmetleri Sanayi Ticaret Anonim Şirketi	26.113.000,00	26.113.000,00	100
2	Gop Kent Yönetim Anonim Şirketi	50.000,00	50.000,00	100
3	İstanbul Beton Elemanları ve Hazır Beton Fabrikaları Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	28.500.000,00	19.005,00	0,0667
4	İstanbul Asfalt Fabrikaları Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	200.000.000,00	276.000,00	0,1380
5	İstanbul Bilişim ve Akıllı Kent Teknolojileri Anonim Şirketi	72.271.960,00	10.682,25	0,01478

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Gaziosmanpaşa Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve

Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

- 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak

yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun'a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

Bu kapsamda İdarenin iç kontrol sistemi değerlendirilmiştir. Buna göre:

Kontrol Ortamı

Standartları Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı belirlenmiş ve ilgililere bildirilmiş, iş akış süreçleri de belirlenmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirilmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Faaliyetlerin yürütülmesinde dikkate alınması gereken hassas görevlerin neler olduğu ile ilgili çalışmalar tamamlanmamış olup sürecin devam ettiği görülmüştür.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerini belirlememiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik (risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme) çalışma yapılmamıştır. Kontrol faaliyetinin uygulanması için sorumlular belirlenmemiştir.

Kontrol Faaliyetleri

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. Yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmeler farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur.

Bilgi ve İletişim

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği’ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna

raporlanmaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır. İdarede 5 adet iç denetçi kadrosu bulunmasına rağmen yalnızca 2 tanesi doludur.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İstanbul Gaziosmanpaşa Belediyesinin 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Başka Kamu İdarelerine Ait Taşınmazlar İçin Yapılan Bakım Onarım Harcamalarının Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında İzlenmesi

Başka kamu idarelerine ait taşınmazlar için yapılan bakım onarım harcamalarının doğrudan giderleştirilmesi gerekirken, bu giderlerin 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 205’inci maddesinde gerek yılı içerisinde gerekse yıllara sâri olarak yapımı süren ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak tutarların 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına borç, ödenecek tutarın 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Buna göre, 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenecek tutarların, sonrasında ilgili maddi duran varlıklar hesabına aktarılacak olması, bu hesapta İdarenin kendi adına gerçekleştirdiği yapım ve büyük bakım onarım harcamalarının izleneceği, dolayısıyla başka kamu idarelerine ait taşınmazlar için yapılan bakım onarım harcamalarının 630-Giderler Hesabında izlenmesi gerektiği anlamına gelmektedir.

Yapılan incelemeler sonucunda, başka kamu idarelerine ait taşınmazlar için yapılan 10.517.371,97 TL bakım onarım harcamasının 630-Giderler Hesabında izlenmesi gerekirken, 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlendiği tespit edilmiştir. Bu durum, 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının olması gerekenden 10.517.371,97 TL fazla, 630-Giderler Hesabının ise aynı tutarda eksik görünmesine neden olmuştur.

İdare tarafından, denetim tespiti üzerine 2025 yılında gerekli düzeltme kayıtlarının yapıldığı ifade edilmiş olsa da idarenin 2024 yılı bilançosunda ilgili hesaplardaki tutarlar hatalı gerçekleşmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin başka kamu idarelerine ait taşınmazlar için yaptığı bakım onarım harcamalarını 630-Giderler hesabında izlemesi gerekmektedir.

BULGU 2: İller Bankasından Alınan Kredi Borcunun Mali Tablolarda Eksik ve Hatalı Görünmesi

Belediyenin İller Bankasına olan kısa/uzun vadeli kredi borçlarının vadesine göre 300 ve 400-Banka Kredileri Hesabına kaydedilmesi gerekirken 381-Gider Tahakkukları Hesabına hatalı ve eksik kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 300-Banka Kredileri Hesabının niteliğini açıklayan 232'nci maddesinde; bu hesabın, kurumca banka ve diğer finans kuruluşlarından sağlanan kısa vadeli kredilere ilişkin tutarların ve bu tutarlara eklenen kur farkları ile 400-Banka Kredileri Hesabında kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına inenlerin izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemeler sonucunda, İller Bankasından alınan arsa için bankadan 84.438.865,59 TL kredi çekilmiş ve bu kredi tutarı vade aralığına göre 300 ve 400-Banka Kredileri Hesabında izlenmesi gerekirken 381-Gider Tahakkukları Hesabında izlendiği tespit edilmiştir. 31.12.2024 tarihi itibarıyla kredinin anapara borcunun 59.309.823,54 TL olduğu ve bu tutarın 16.360.784,73 TL sinin 2025 yılı içerisinde ödeneceği görülmüştür. Bu durumda 2024 yılsonu bilançosunda bu kredi için, 300-Banka Kredileri Hesabında 16.360.784,73 TL, 400-Banka Kredileri Hesabında ise 42.949.038,81 TL izlenmesi gerekirken, 381 Gider Tahakkukları Hesabında 32.533.590,56 TL olarak izlenmektedir. Krediye ilişkin muhasebe kayıtlarının yanlış hesaplara ve eksik tutarda yapılması sonucu, İdarenin 2024 yılsonu bilançosunda 300-Banka Kredileri Hesabının 16.360.784,73 TL eksik, 400-Banka Kredileri

Hesabının 42.949.038,81 TL eksik, 381 Gider Tahakkukları Hesabında 32.533.590,56 TL fazla, borç görünmesine neden olunmuştur.

İdare tarafından, denetim tespiti üzerine 2025 yılında gerekli düzeltme kayıtlarının yapıldığı ifade edilmiş olsa da idarenin 2024 yılı bilançosunda ilgili hesaplardaki tutarlar hatalı gerçekleşmiştir.

Sonuç olarak, mevzuata uyumluluğun sağlanması ve mali tabloların doğru ve güvenilir bilgi sunmasını teminen kullanılan kredilerin eksiksiz bir şekilde mali tablolarda gösterilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Alınan Teminatların Vadelerine Uygun Hesaplarda İzlenmemesi

İdare tarafından nakit olarak alınan depozito ve teminatların muhasebenin temel ilkelerinden olan dönemsellik kavramına aykırı olarak vadelerine bakılmaksızın tamamının 330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabında izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 320 ve 321'inci maddelerinde; mevzuatları gereği nakden veya mahsuben tahsil edilen ve bir yıldan uzun vadede iade edilecek olan depozito ve teminatların 430-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabına kaydedilmesi gerektiği, bu hesaba kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına düşenlerin ise dönem sonunda 330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabına aktarılacağı belirtilmiştir.

Bilançonun temel ilkeleri uyarınca, kamu idarelerinin vadesi bir yıl veya faaliyet dönemiyle sınırlı olan yükümlülükleri bilançoda kısa vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içinde, vadesi bir yılı aşan yükümlülükleri ise uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içinde gösterilir. Dönem sonlarında uzun vadeli hesaplarda yer alan yükümlülüklerden vadeleri bir yılın altına inenler, kısa vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubundaki ilgili hesaplara aktarılır.

Yapılan incelemeler sonucunda, İdarenin almış olduğu teminatları takip etmek için etkin bir sisteminin bulunmadığı ve alınan teminatların süreleri itibarıyla uzun veya kısa vade ayrımı yapılmaksızın tamamının 330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabında takip edildiği tespit edilmiştir.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, etkin bir muhasebe ve mali yönetim sisteminin gereği olarak İdarenin aldığı teminat ve benzeri nitelikteki değerleri vadesine göre sınıflandırarak mevzuat hükümlerine uygun bir şekilde kayıtlara alması gerekmektedir.

BULGU 4: Belediye Deposuna Konulmak Üzere Alınan Akaryakıt İlişkin Tutarların İlk Madde ve Malzeme Hesabına Kaydedilmeden Doğrudan Giderleştirilmesi

Akaryakıt ihalesi kapsamında alınarak, Belediyenin deposundan araçların kullanımına sevk edilen akaryakıt ile ilişkin bedellerin 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmeden doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 150-İlk Madde ve Malzeme hesabının niteliğini açıklayan 115'inci maddesinde bu hesabın, kurumlarca satılmak, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tüketilecek veya paraya çevrilecek varlıkların izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır. Aynı Yönetmelik'in 150- İlk Madde ve Malzeme hesabının işleyişini açıklayan 116'ncı maddesine göre; satın alınan veya üretilen ilk madde ve malzemeler bir taraftan maliyet bedelleri ile bu hesaba borç, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilmeli, tüketilmek amacıyla kamu idaresinin ilgili birimlerine verilen veya kullanılan ilk madde ve malzemeler bu hesaba alacak, 630- Giderler hesabına borç kaydedilmelidir.

Yapılan incelemeler sonucunda, İdarenin deposunda muhafazası yapılan ve tüketime peyderpey sevk edilen akaryakıt ile ilişkin olarak 66.445.167,69 TL tutarındaki bedelin 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydı yapılmadan doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, alınan akaryakıtın 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmesi ve sarf edildikçe giderleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Verilen Güvence Bedellerinin Uzun Vadeli Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında Takip Edilmemesi

Belediye tarafından elektrik ve doğalgaz aboneliklerine ilişkin olarak ilgili idarelere verilen güvence bedellerinin uzun vadeli olmalarına rağmen uzun vadeli 226-Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı yerine kısa vadeli 126-Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 95'inci maddesinde; kurumca bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak geri alınmak üzere diğer kamu idareleri veya kişilere bir yıldan daha az süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlenmesi için 126-Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının kullanılacağı; aynı Yönetmelik'in 168'inci maddesinde ise; kamu idarelerince, bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak diğer kamu idareleri veya kişilere bir yıldan daha uzun süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlenmesi için 226-Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemeler sonucunda, İdare tarafından elektrik ve doğalgaz abonelikleri için geri alınmak üzere ilgili idarelere verilen toplam 241.387,26 TL depozitoların vadesinin bir yıldan uzun olmasına rağmen 126-Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabına kaydedilmesi sonucunda 126-Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının 241.387,26 TL fazla görünmesine ve 226-Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının bilançoda aynı tutarda eksik görünmesine neden olunmuştur.

İdare tarafından, denetim tespiti üzerine 2025 yılında gerekli düzeltme kayıtlarının yapıldığı ifade edilmiş olsa da idarenin 2024 yılı bilançosunda ilgili hesaplardaki tutarlar hatalı gerçekleşmiştir.

Sonuç olarak, elektrik ve doğalgaz abonelikleri için ilgili idarelere verilen güvence bedellerinin sürelerine göre dönemsellik ilkesine uygun olarak 126-Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı veya 226-Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Devreden Katma Değer Vergisi Hesabının Gerçeği Yansıtması

İdare tarafından 2010 yılı ve öncesinde, satışa konu olmayan ve kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanılmak veya tüketilmek üzere satın alınan mal veya hizmetler için ödenen katma değer vergisinin, ilgili hizmetin veya yapımın maliyet bedeline dâhil edilmeden 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabında izlendiği tespit edilmiştir. Hatalı kayıtlar nedeniyle 190-Devreden Katma Değer Vergisi Hesabının bakiyesinin gerçeği yansıtmadığı görülmüştür.

KDV Genel Uygulama Tebliği'nin B. Verginin Konusu ile İlgili Çeşitli Hususlar kısmının "2. Kamu Kurum ve Kuruluşları, Dernek ve Vakıflar ile Mesleki Kuruluşların Vergilendirilmesi" başlıklı bölümünde, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanun'unun (1/3- g) maddesinde sayılan; genel bütçeye dâhil idareler, özel bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birlikler, üniversiteler, dernek ve vakıflar ile her türlü mesleki kuruluşların ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyet kapsamına girmeyen, kuruluş amaçlarına uygun teslim ve hizmetlerinin vergiye tabi olmayacağına dair düzenlemeye yer verilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının niteliğine ilişkin 153'üncü maddesinin birinci fıkrasında; bu hesabın, mal ve hizmetin satın alınması sırasında satıcılara ödenen veya borçlanılan ve kurum açısından indirim hakkı doğuran katma değer vergisinin izlenmesi için kullanılacağı, ikinci fıkrasında ise; mahalli idarelerin bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödemiş oldukları Katma Değer Vergisini indirim konusu yapacakları, bunun dışında kurumun satışa konu olmayan kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen Katma Değer Vergisini indirim konusu yapamayacakları ve bu tutarların ilgili gider hesabı veya varlık hesabına yapılacak muhasebe kaydında maliyet bedeline ilave edileceği ifade edilmiştir.

Belediyenin mali tabloları ve muhasebe kayıtları üzerinde yapılan incelemeler sonucunda, İdare tarafından 2010 yılı ve öncesinde, nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketilmek üzere alınan mal ve hizmetler için ödenen katma değer vergisinin indirim konusu yapıldığı görülmüştür. Hatalı kayıtlar nedeniyle, 190-Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı indirim konusu yapılan meblağ kadar fazla görünmektedir.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanacağı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, İdare tarafından 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabına hatalı olarak kaydedilen tutarlar ile ilgili olarak düzeltici kayıtların yapılması ve 190-Devreden Katma Değer Vergisi Hesabının gerçeği yansıtmasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 7: Prefabrik Yapının Binalar Hesabı Yerine İlk Madde Malzemeler Hesabında İzlenmesi

İdarenin kullanmak amacıyla yaptırmış olduğu prefabrik yapının 252- Binalar Hesabında izlenmesi gerekirken 150- Stoklar Hesabında izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe Muhasebe Yönetmeliği'nin 192'nci maddesinde, eklenti ve bütünleyici parçaları dâhil olmak üzere, kamu idarelerinin mülkiyetinde bulunan binaların 252-Binalar Hesabına kaydedileceği, 115'nci maddesinde, kurumlarca satılmak, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tüketilecek veya paraya çevrilecek varlıkların izlenmesi için 150-İlk Madde Malzeme Hesabının kullanılacağı ifade edilmiştir.

Ayrıca, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından çıkartılan 2024 yılı Mahalli İdareler Detay Hesap Planının “252.01.04 Galip Malzemesi Teneke Muvakkat Barakalar ile Prefabrik Binalar” alt kodunda Prefabrik yapıların 252-Binalar hesabında izlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemeler sonucunda, İdare tarafından kullanılmak amacıyla yaptırılan 1.500.000,00 TL değerinde prefabrik yapı 252-Binalar Hesabında izlenmesi gerekirken 150-İlk Madde Malzemeler hesabında izlendiği tespit edilmiştir. Bu durum İdarenin 2024 yılı Bilançosunda 252- Binalar Hesabının 1.500.000,00 TL tutarında eksik 150-İlk Madde Malzemeler hesabının aynı tutarda fazla görünmesin neden olmuştur.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, mevzuata uyarlılığın sağlanmasını teminen prefabrik yapıların 252-Binalar Hesabının 252.01.04 Galip Malzemesi Teneke Muvakkat Barakalar ile Prefabrik Binalar alt kodunda izlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 8: Peşin Tahsil Edilen Kira Gelirlerinin Tahsilatında Dönem Ayırıcı Hesapların Kullanılmaması

Belediye tarafından kiraya verilmiş olan taşınmazların yıllık kira bedellerinin tamamının dönem ayırıcı hesaplar kullanılmadan doğrudan gelir hesaplarında izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler hesabını açıklayan 286'ncı maddesinde; dönem içinde ortaya çıkan ancak gelecek aylara ait olan peşin tahsil edilmiş gelirlerin bu hesap içerisinde kullanılacağı, söz konusu Yönetmelik'in 480-Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabını açıklayan 335'inci maddesinde ise dönem içerisinde tahsil edilen ancak gelecek yılların faaliyet hesaplarına dâhil edilecek gelirlerin izlenmesinde ise bu hesabın kullanılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemeler sonucunda, İdare tarafından 3 yıl süre ile kiraya verilen ve bedeli peşin tahsil edilen 2 adet taşınmaz kiralamasına ait gelirlerin muhasebeleştirilmesinde 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı ile 480-Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabının kullanılmadığı, söz konusu gelirlerin doğrudan gelir hesaplarında izlenmesi neticesinde dönemsellik kavramına aykırı hareket edildiği tespit edilmiştir.

Aşağıdaki tabloda belediye tarafından bedeli peşin tahsil edilen ve kiralama sözleşmesi devam eden kiralamaların listesine yer verilmiştir.

Tablo 8: Dönem Ayırıcı Hesaplarda İzlenmemiş Kira Gelirleri Tablosu

Sıra No	Kiralama Süresi	Kira Başlangıcı	Kira Bitişi	Tahsil Edilen Kira (TL)	Açıklama
1	3 yıl	21.09.2022	21.09.2025	324.000,00	4 adet baz istasyonu
2	3 yıl	21.09.2022	21.09.2025	162.000,00	2 adet baz istasyonu

Tahsil edilen kira gelirlerinin dönem ayırıcı hesaplar kullanılmadan, bir sonraki döneme ait gelirlerin de tahsil edildiği ayda gelir hesaplarında izlenmesi, belediyenin mali tablolarında 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabının 162.000,00 TL eksik görünmesine ayrıca sonraki dönemlerin gelirlerinin geçmiş dönemde 600-Gelirler Hesabında izlenmesi neticesinde faaliyet sonuçlarının hatalı raporlanmasına neden olmuştur.

Belediyenin muhasebe kayıtlarında dönemsellik ilkesine riayet etmemesi belediyeye ait gelir ve giderlerin ilgili olduğu hesap yılı içerisinde değerlendirilememesine neden olmakta;

dolayısıyla kurumun mali tabloları belirli bir tarihteki mali durumu gerçeğe uygun olarak yansıtmamaktadır.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Belediyenin, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Temel kavramlar" başlıklı 5'inci maddesinde, kamu idarelerinin faaliyetlerinin, belirli dönemlerde raporlanması ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanması gerektiğini ifade eden dönemsellik ilkesine uygun olarak muhasebe kayıtlarını gerçekleştirmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 9: İmar Uygulamaları Gereği Belediye Uhdesine Geçen Taşınmazların Muhasebe Kaydının Yapılmaması

İmar uygulamaları gereğince muhtelif tarihlerde İdareye bağışlanan taşınmazların muhasebe kayıtlarında yer almadığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Parselasyon planlarının hazırlanması" başlıklı 18'inci maddesinde; belediyeler veya valiliklerce düzenlemeye tabi tutulan arazi ve arsaların dağıtımı sırasında bunların yüzölçümlerinden yeteri kadar saha, düzenleme alanındaki nüfusun kentsel faaliyetlerini sürdürebilmeleri için gerekli olan umumi hizmet alanlarının tesis edilmesi ve düzenleme dolayısıyla meydana gelen değer artışları karşılığında "düzenleme ortaklık payı" olarak düşülebileceği, bu doğrultuda bölgenin ihtiyacına ayrılan alanlardan belediye hizmetleri ile ilgili olanlar bu amaçlarla kullanılmak kaydıyla ilgili belediye adına, diğer alanlar ise imar planındaki kullanım amacı doğrultusunda bu amacı gerçekleştirecek olan idareye tahsis edilmek üzere Hazine adına tescil edileceği hüküm altına alınmıştır.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Bağış ve yardımlar" başlıklı 17'nci maddesinin ikinci fıkrasında; yapılan her türlü bağış ve yardımın gelir kaydedileceği, nakdi olmayan bağış ve yardımların ise değerlendirmeye tabi tutularak kayıt altına alınacağı düzenlenmesi yapılmıştır.

Yönetmelik'in 187'nci maddesinde maddi duran varlıklara ilişkin düzenlemelere yer verilmiş olup maddi duran varlıklar hakkında 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in ilgili hükümlerinin uygulanacağı ayrıca, bağış veya hibe olarak edinilen maddi duran varlıkların

varsa bilinen değeri, yoksa değerlemesi yapıldıktan sonra tespit edilen değeri ile hesaplara alınacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, 31.12.2024 tarihi itibarıyla parselasyonlarda yapılan düzeltmeler sonucunda toplam 13 adet taşınmazın İdareye bağışlandığı ancak söz konusu taşınmaz kayıtlarının Emlak ve İstimlak Müdürlüğü tarafından tutulmasına karşın muhasebe kayıtlarında yer almadığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdareye bağışlanan taşınmazların mevzuatında belirtildiği üzere muhasebe kayıtlarına zamanında, tam ve doğru olarak alınması ve mali tablolarda takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Eksik Hesaplanması

İdarede istihdam edilen işçiler için, muhasebenin temel kavramlarından olan ihtiyatlılık ve dönersellik ilkeleri gereğince ayrılması gereken kıdem tazminatı karşılıklarının düzenli olarak ayrılmadığı ve ilgili hesaplardaki tutarların eksik yer aldığı görülmüştür.

Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımları Kapsamında İstihdam Edilen İşçilerin Kıdem Tazminatlarının Ödenmesi Hakkında Yönetmelik'in "Ödeme usulü" başlıklı 8'inci maddesinde, 4734 sayılı Kanun'un 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında alt işveren tarafından çalıştırılan işçilerin bu Yönetmelik hükümlerine göre tespit edilen sürelerle ilişkin kıdem tazminatlarının, ilgili kamu kurum veya kuruluşunca mülga 1475 sayılı Kanun'un yürürlükte olan 14'üncü maddesi kapsamında ödeneceği ifade edilmiştir.

Diğer yandan, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Temel kavramlar" başlıklı 5'inci maddesinde, dönersellik kavramı; "kamu idarelerinin faaliyetleri, belirli dönemlerde raporlanır ve her dönemin faaliyet sonuçları diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanır." şeklinde, ihtiyatlılık kavramı ise; "muhasebe uygulamasında muhtemel risklere ve olaylara karşı bu Yönetmelik'te belirtilen durumlarda karşılık ayrılır." şeklinde tanımlanmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 330'uncu maddesinde, mevzuat hükümlerine göre ayrılacak uzun vadeli kıdem tazminatı karşılıklarının bu hesaba kaydedileceği; "Hesabın

işleyişi” başlıklı 331’inci maddesinde ise, hesaplanan kıdem tazminatı karşılıklarının 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydedileceği ve vadeleri bir yılın altına düşen kıdem tazminatı karşılıklarının ise 472-Kıdem Tazminatı Hesabına borç, 372-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik’in 372-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına ilişkin “Hesabın niteliği” başlıklı 281’inci maddesinde de bu hesabın mevzuat hükümlerine göre ayrılan ve faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatı karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda mezkûr mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere, muhasebenin temel kavramlarından olan ihtiyatlılık ve dönemsellik kavramları gereğince, sürekli işçiler ile 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında Belediye personel şirketi uhdesinde istihdam edilen işçilere ilişkin olan kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılarak, taşeron usulüyle istihdam edildikleri dönemler de dâhil olmak üzere, ilgili hesaplarda takip edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemeler sonucunda, Belediyenin sürekli işçileri ile 696 sayılı KHK kapsamında Belediye şirketinde istihdam edilen işçileri için 2024 Yılında toplam 61.947.890,02 TL karşılık ayrılması gerektiği, 2024 Yılı sonu itibarıyla toplam 425.556.070,82 TL kıdem tazminatı tutarının ayrılmış olması gerektiği ve 2025 yılında emekli olması öngörülen personelin toplam kıdem tazminatı tutarının ise 103.618.405,21 olduğu tespit edilmiştir.

Buna göre; 2024 yılı sonu itibarıyla 372-Kıdem Tazminatı Karşılıkları Hesabında 103.618.405,21 TL olması gerekirken hesap bakiyesinin 0 TL olduğu; 472-Kıdem Tazminatı Karşılıkları Hesabında 425.556.070,82 TL olması gerekirken 750.000,00 TL olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu kıdem tazminatı karşılığı ayırma işlemlerinin yapılmaması nedeniyle 2024 yılı bilançosunda 372-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı 103.618.405,21 TL ile 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı 424.806.070,82 TL faaliyet sonuçları tablosunda da 630-Giderler Hesabı ise 528.424.476,03 TL eksik görünmekte ve hata barındırmaktadır.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, gerek muhasebenin temel kavramlarından olan ihtiyatlılık ve dönemsellik ilkesi gerekse de mali tabloların İdarenin mali durumunu tam ve doğru olarak yansıtabilmesi açısından kıdem tazminatı karşılık işlemlerinin ilgili mevzuat hükümleri dikkate alınarak yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 11: Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Gerçek Durumu Yansıtması

Kurumun İller Bankasındaki sermaye payının mali rapor ve tablolarda eksik gösterildiği tespit edilmiştir.

6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un "Ortaklık ve sermaye" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasında Bankanın ortaklarının il özel idareleri ve belediyeler olduğu, üçüncü fıkrasında ise ilgili mevzuatı gereğince her ay Hazine ve Maliye Bakanlığı ile İller Bankası tarafından dağıtılacak vergi gelirleri paylarının toplamı üzerinden aylık olarak kesilecek miktarların Bankanın ödenmiş sermayesine ekleneceği hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan, 27.05.2016 tarih ve Mükerrer 29724 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin "Hesabın niteliği" başlıklı 178'inci maddesinde 240-Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının niteliği açıklanarak, bu hesabın kanuni yetkilere dayanılarak mali kuruluşların sermayesine iştirak edilen tutarların izlenmesi için kullanılacağı, hesaba ilişkin işlemleri belirten 179'uncu maddesinde ise, mali kuruluşlara gerek nominal sermaye gerekse ayni sermaye transferi şeklindeki iştiraklerin gerçeğe uygun değeri ile bu hesaba kaydedileceği, sermayesine iştirak edilen mali kuruluşlara nakdi veya ayni sermaye şeklinde katılımların bu hesapta kayıtlı tutarların ilgili mali kuruluşların öz kaynak hesaplarında karşılık olarak yer alan tutarlara eşit olması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri bir arada değerlendirildiğinde, belediyelerin İller Bankasının ortağı olduğu, vergi gelirleri paylarından her ay kesilen yüzde iki oranındaki tutarların belediyenin İller Bankası sermayesine iştiraki olarak eklendiği, her ay kesilen bu tutarların muhasebe birimleri tarafından 240-Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında izlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemeler sonucunda, söz konusu hesapta 67.279.163,56 TL tutarında bir kaydın yer aldığı, oysa İller Bankası veri tabanından alınan bilgilere göre kurumun İller Bankasındaki ortaklık payının 83.824.018,80 TL olduğu tespit edilmiştir. Bu durum İdarenin 2024 yılsonu Bilançosunda 240-Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı bakiyesinin 16.544.855,24 TL eksik görünmesine neden olmuştur.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin bilançosunda 240-Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının bakiyesinin İller Bankası sermayesi ile uyumlu olması gerektiği değerlendirilmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İdarenin Mülkiyetinde, Yönetiminde veya Kullanımındaki Taşınmazların Cins Tashihlerinin Tamamlanmaması ve Taşınmaz İcmal Cetvelinin Hazırlanmaması

İdare taşınmazlarının tapu bilgilerinin fiili durumla uyumlulaştırılması için yapılması gereken cins tashihi işlemlerinin tamamlanmadığı ve taşınmaz icmal cetvelinin hazırlanmadığı görülmüştür.

Taşınmazların yönetimi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 44, 45, 47 ve 60’ıncı maddelerinde düzenlenmiştir. Hazine ve Maliye Bakanlığınca; 5018 sayılı Kanun’un 44, 45 ve 60’ıncı maddelerine dayanılarak, Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmalllerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik çıkarılmıştır.

Yönetmelik’in 4’üncü maddesinde, cins tashihi;

“Binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi” şeklinde tanımlanmıştır.

Yönetmelik’in “Kayıt şekli” başlıklı 7’nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında;

“Kamu idareleri;

a) Tapu kütüğünde adlarına tescilli olan ve Ek 1'deki Kayıt Planının “Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar” başlığı altında yer alan taşınmazların kaydını Ek 2'deki ‘Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar Formu’nda,

b) (Değişik: 3/6/2014-2014/6455 K.) Tapu kütüğünde kayıtlı olmayan ve Ek 1'deki Kayıt Planının “Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar” başlığı altında yer alan taşınmazlardan sadece ekonomik olarak değerlendirmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılanların kaydını Ek 3'teki Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar Formu’nda,

c) Ek 1'deki Kayıt Planının “Orta Malları” başlığı altında yer alan taşınmazların kaydını Ek 4'teki ‘Orta Malları Formu’nda,

ç) Ek 1'deki Kayıt Planının “Genel Hizmet Alanları” başlığı altında yer alan taşınmazların kaydını Ek 5'teki ‘Genel Hizmet Alanları Formu’nda,

d) Tapu kütüğünde üçüncü kişiler adına tescilli veya diğer kamu idarelerinin yönetiminde olmakla birlikte irtifak hakkı tesisi, tahsis, kiralama, kullanma izni verilmesi gibi yollarla kullanım hakkı kendilerine verilen taşınmazların kaydını Ek 6'daki “Sınırlı Aynî Haklar ile Kişisel Haklar ve Tahsis Formu’nda yer alan bilgileri içerecek şekilde bilgisayarda veya deftere yazarak kaydını tutarlar.” hükümleri yer almaktadır.

Aynı maddenin (2) numaralı fıkrasında ise; kamu idarelerinin taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince hazırlanan bu formların, taşınmaz icmal cetvelleri hazırlanmak üzere mali hizmetler birimine gönderileceği, mali hizmetler birimine gönderilen söz konusu formların da konsolide edilerek bu Yönetmelik ekinde (Ek 7) bulunan örneğe uygun şekilde taşınmaz icmal cetvellerinin oluşturulacağı ifade edilmiştir.

Yine mezkûr Yönetmelik'in 10'uncu maddesinde;

“(1) Kamu idareleri; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde ve kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, tapu kayıtlarında cins tashihiinin yapılması için gerekli işlemleri yaparlar.

(2) Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülük kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye aittir. Ancak cins tashihiine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin malî yükümlülükler kullanıcılar tarafından karşılanır.” denilmek suretiyle taşınmazların cins tashihlerinin yapılması gerektiğinden bahsedilmektedir.

İdarenin taşınmaz işlemlerinin incelenmesi sonucunda, Belediyenin tapuda kayıtlı taşınmazlarından, mevcut kullanım şekli ile tapuda yer alan bilgileri farklı olan taşınmazları olduğu ve İdarenin taşınmazlarına ilişkin taşınmaz kayıt formlarının konsolide edilerek hazırlanması gereken taşınmaz icmal cetvelinin mali hizmetler müdürlüğüne hazırlanmadığı tespit edilmiştir.

Taşınmazların cins tashihlerinin yapılmaması nedeniyle, tapuda kayıtlı olan taşınmazların kullanım şekilleri ile tapu bilgileri uyumsuz görünmekte olup Kurumun 2024 Yılı mali tablolarında 25- Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubu hatalı görünmektedir.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, tapuda kayıtlı olan taşınmazların kullanım şekilleri ile tapu bilgilerinin uyumlu hale getirilerek cins tashihlerinin yapılması ve taşınmaz icmal cetvelinin hazırlanması gerekmektedir.

BULGU 2: Taşınmaz Kiralama İşlemlerinde Esas Alınan Muhammen Bedelin Araştırmaya Dayanmadan Doğrudan Encümen Kararı ile Belirlenmesi

Belediye taşınmazlarının 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu uyarınca kiralanması işlerinde, ihaleye esas alınan muhammen bedelin herhangi bir araştırmaya dayanmadan doğrudan Encümenin Kararı ile tespit edildiği görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun “İlkeler” başlıklı 2’nci maddesinde;

“Bu Kanunun yürütülmesinde, ihtiyaçların en iyi şekilde, uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve ihalede açıklık ve rekabetin sağlanması esastır.” hükmü,

“Tahmin edilen bedelin tespiti” başlıklı 9’uncu maddesinde;

“Tahmin edilen bedel, idarelerce tespit edilir veya ettirilir. İşin özelliğine göre gerektiğinde bu bedel veya bu bedelin hesabında kullanılacak fiyatlar belediye, ticaret odası, sanayi odası, borsa gibi kuruluşlardan veya bilirkişilerden soruşturulur. Tahmin edilen bedel, bunun dayanaklarının da eklendiği bir hesap tutanağında gösterilir ve asıl evrak arasında saklanır. Bu bedel gerektiğinde ihale komisyonlarınca tahkik ettirilir. Ancak, yapım işlerinde bu işler için kanunların verdiği yetkiye dayanılarak ilgili dairelerce tespit edilmiş birim fiyatları varsa, bunlar uygulanır.” hükmü,

“İhalenin ilanı” başlıklı 11’inci maddesinin 2’nci ve 3’üncü fıkralarında;

“2. Diğer şehirlerde yapılacak ilanlar:

Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler (1) numaralı fıkraya göre yapılacak ilanlardan başka, bir internet haber sitesi ve traji göz önüne alınarak ili Basın-İlan Kurumunca tespit olunacak günlük gazetelerden birinde, ihale tarihinden an az 10 gün önce birer defa daha ilan edilir.

3. Resmi Gazete ile yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli (2) numaralı fıkra uyarınca belirlenecek miktarın üç katını aşan ihale konusu işler, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defa da Resmi Gazete’de ilan edilir.” hükmü,

“Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde;

“Uygun bedel: Artırmalarda, tahmin edilen bedelden aşağı olmamak üzere, teklif edilen bedellerin en yüksekini; eksiltmelerde tahmin edilen bedeli geçmemek üzere, teklif edilen bedellerin tercihe layık görülenini, bedel tahmini yapılamayan ihalelerde teklif edilen bedellerin uygun görülenini” hükmü yer almaktadır.

Mezkûr Kanun hükümlerinden, kapsam dahilinde yapılacak işlemlerde tahmin edilen bedelin ilgili idaresince belirlenebileceği ve bedel hesabının tespitinde gerekirse kuruluşlardan veya bilirkişiden görüş alınabileceği açıkça anlaşılmaktadır. Yine 9’uncu madde hükmü, yapılan araştırma sonuçlarının dayanakları ile ilgili olarak bir hesap tutanağının düzenleneceği ve asıl evraklarla saklanacağına amirdir. Düzenlemelerden muhammen bedelin bir araştırma sonucuna dayanması ve gerçeği yansıtması gerektiği anlaşılmakta olup bu suretle tespit edilmiş bedel ihale ilanı ve uygun bedelin tespiti gibi önemli işlemlerde esas alınacaktır.

Ancak Belediyenin taşınmaz kiralama işlemlerinin incelenmesi sonucunda, kiralanan toplam 11 adet taşınmaz ile ilgili olarak muhammen bedelin herhangi bir araştırmaya dayanmadan doğrudan Encümenin Kararları ile tespit edildiği görülmüştür. Ayrıca muhammen bedelin tespitinde sadece Belediye Encümen Kararı alınması nedeniyle 2886 sayılı Kanun’un yukarıda yer verilen 9’uncu maddesi hükmü gereği tespit edilen bedelin dayanaklarının da eklendiği hesap tespit tutanaklarının da hazırlanmadığı görülmüştür.

Denetim tespiti üzerine Belediye tarafından, taşınmaz kiralama işlemlerinde ilgili mevzuatlar gereğince oluşturulması gereken kıymet takdir komisyonunun ita amiri tarafından oluşturulduğu ve bir başkan ve dört memur üyeden meydana geldiği ifade edilmiştir. Ayrıca

komisyon tarafından oluşturulan tutanağın ihale komisyonuna sunulduğu ve kiralama işleminin bu yolla gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Hesap tutanağında tespit edilen bedel ise taşınmazın mevkii ve emsal şartlarına göre belirlenmektedir denilmiştir.

Ancak denetim tespitinde tenkit edilen husus kıymet takdir komisyonunun oluşturulması olmayıp taşınmaz kiralama işlemlerinde bedel tespitinin komisyon kararına dayanmamasıdır. Ayrıca bu belirleme yapılırken tespit edilen meblağın hangi yolla tespit edildiği, karşılaştırma, bilirkişi incelemesi veya emsallerinin bedelleri gibi kanaat oluşturacak ayrıntılı bilgileri içerecek şekilde tutanağa bağlanması yukarıda mezkûr mevzuatın uygulanmasının gereğidir. Ancak taşınmaz kiralama dosyalarının incelenmesinde 11 adet kiralama işleminde bu şartları haiz herhangi bir tutanağa rastlanmamıştır. “Muhammen bedel ... TL olarak belirlenmiştir” şeklinde tespit yapıldığı görülmüştür. Belediye savunması yerinde görülmemiştir. Şöyle ki; Belediye tarafından sunulan savunmada kıymet takdir komisyonu oluşturulması kararı, denetim tespitinde bahsi geçen taşınmaz dosyalarında yer aldığı belirtilen komisyon kararı ve tespit edilen tutarın hesap şeklini gösteren herhangi bir belge veya kayda rastlanmamıştır.

Sonuç olarak, Belediyenin taşınmaz kiralama ihalelerinde tahmin edilen bedelin meri mevzuata uygun bir şekilde tespit edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Yapım İşi İhalelerinin Bazılarında, İşin Yürütümü ile Doğrudan İlişkisi Bulunmayan Binek Araç Temini Şartının Yer Alması

İdare tarafından yapılan yapım işi ihalelerinin bazılarında, kontrollük hizmetlerinin yerine getirilmesi amacıyla binek araç temin edilmesi şartının yer aldığı görülmüştür.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “Temel ilkeler” başlıklı 5’inci maddesinde;

“İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri bir arada ihale edilemez. ...” hükümlerine yer verilmiştir.

Düzenlemeye uyarınca, idareler farklı istekliler tarafından sağlanabilecek ve aralarında doğal bağlantı olmayan mal alımı, hizmet alım ve yapım işlerini bir arada ihale edemeyecekleri

gibi yapılan iş ile veya alınan hizmetle ilgisi olmayan ve ayrı bir alımla piyasadan temin edilebilecek mal ve hizmet kalemlerini de ihale bünyesine dâhil etmemelidirler.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Yapım işinin yürütülmesinde ihtiyaç duyulan araç, gereç ve malzemelerin yüklenicilere aldırılması" başlıklı 49'uncu maddesinde;

"İdareler tarafından, ihale dokümanında ihale konusu işin yürütülmesi sırasında kontrol aracı, bilgisayar, telefon, faks vb. araç, gereç ve malzemelerin yüklenici tarafından temin edileceği yönünde düzenlemeler yapıldığı görülmektedir. İhale konusu iş kapsamında yer almayan hususların yerine getirilmesi yükleniciden istenilemez. Ancak ihale konusu işin yürütülmesi ile doğrudan ilgili olması, kullanım süre ve şekillerinin ihale dokümanında belirtilmesi kaydıyla, ihale dokümanında araç, gereç ve malzemelerin yüklenici tarafından temin edileceğine ilişkin düzenleme yapılması mümkündür." düzenlemesi yer almaktadır.

Tebliğ'de yer alan düzenlemeden açıkça anlaşılacağı üzere, ihale dokümanlarında işin yürütülmesiyle doğrudan ilişkisi bulunmayan araç ve gereçlerin yüklenicilerden temin edileceğine ilişkin düzenlemelere yer verilmesi mevzuata aykırıdır. Yapım işlerinin mevzuata uygun olarak yerine getirilip getirilmediğinin idarece kontrol edilmesi, işin yürütülmesiyle doğrudan ilgili olmayıp ayrı bir faaliyetin konusudur. Söz konusu kontrol işleri, İdare tarafından yerine getirilmesi gereken ve yapım işinin doğrudan unsuru olmayan işlerden olup, İdare kontrollük işlerini kendi uhdesinde istihdam ettiği personel vasıtasıyla yerine getirmelidir.

Yapılan incelemeler sonucunda, İdarenin yapım işi ihalelerinin bazılarında kontrollük hizmetlerinin yerine getirilmesi amacıyla binek araç temin edilmesi şartının getirildiği ve niteliği itibarıyla bu usulün bir araç temin etme yöntemi olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Binek araçlar için ihale dokümanlarına model yılı, yakıt vs. gibi özellikler ihale şartı olarak eklenmiştir.

Tablo 9: İhale Kapsamında Temin Edilen Binek Araç Tablosu

Sıra No	İhale Kayı Numaraları	İşin Adı	Kontrol Aracı Modeli	Kontrol Aracı Adeti
1	2023/1279790	Sokak ve Caddelerde Kaldırım, Duvar Yenileme ve Tamiratı Yapılması İş	2021 model ve üzeri otomatik c segmenti	2
2	2023/1274158	2024 Yılı İçerisinde Gaziosmanpaşa İlçesi Genelinde Yağmursuyu Hatlarının Bakımı ve Yeni İmalat Yapılması İş	2019 model ve üzeri otomatik	2
3	2023/788537	Gaziosmanpaşa Belediyesi Sokak ve Caddelerde Asfaltlama Çalışması Yapım İş	2019 model ve üzeri otomatik	3

4	2023/1029934	Gaziosmanpaşa Genelinde Hizmet Binaları ve Hizmet Tesislerinin Bakım Onarım Yapım İşi	2020 model ve üzeri	2
5	2023/1237353	Spor ve Hizmet Tesisleri Yapım İşi	2020 model ve üzeri	2
6	2022/1438323	Hürriyet Mahallesi Muhtarlık Hizmet Binası Yapım İşi	2020 model ve üzeri	1
7	2022/1400702	Küçükköy Gençlik Merkezi Yapım İşi	2020 model ve üzeri	1
8	2023/110918	Gaziosmanpaşa İlçesinde Park Yapımı ile Mevcut Parkların Bakım-Onarımı Yapımı İşi	2021 model ve üzeri otomatik vites	2

İdare tarafından, denetim tespiti üzerine, binek araç temini gibi unsurların ihale belgelerine eklenmesi ile ilgili uygulamanın 2024 yılı Nisan ayı itibarıyla sonlandırıldığı, ayrıca ihale dokümanlarının sadece yapım işinin yürütülmesiyle doğrudan ilişkili malzeme, araç ve gereçlerle sınırlı olacağı ve mevzuata aykırılık gösteren unsurların eklenmeyeceği ifade edilmiştir. Ancak 2024 yılında devam eden yapım işlerinde binek araç temin edilmiştir.

Yapım işi ihalelerinde, ihale dokümanlarına binek araç temini ile ilgili hükümler eklenerek araç ihtiyacının karşılanması yöntemine son verilerek, işin doğrudan yerine getirilmesi için gerekli olmayan unsurlarla ilgili düzenlemelerin yapılmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 4: Mal ve Hizmet Alımlarının Parçalara Bölünmek Suretiyle Doğrudan Temin Yöntemiyle Gerçekleştirilmesi

Kamu İdaresi tarafından, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen temel ihale usulleri ile ihale edilmesi gereken ve aynı ihale konusu iş içerisinde yer alabilecek bazı mal ve hizmet alımlarının mevzuatta öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde parçalara bölünmek suretiyle doğrudan teminle gerçekleştirildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 8'inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu belirtilmiştir. Anılan Kanun'un 32'nci maddesinde ise; harcama yetkilileri, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından sorumlu olduğu ifade edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde; idarelerin bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu belirtilmiş olup söz konusu maddenin devamında ise aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin bir arada ihale edilemeyeceği ve eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanun'un doğrudan temin başlıklı 22'nci maddesinin d fıkrasında (2024 yılı için) büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 622.756,00 TL'yi, diğer idarelerin 207.453,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin alımların ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulü ile karşılanabileceği belirtilmektedir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22.5.1.2. numaralı maddesinde ise 4734 sayılı Kanunun 19'uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, Kanunun 22'nci maddesinin (d) bendi için öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle aynı Kanunun 22'nci maddesinin (d) bendine göre temini, 4734 sayılı Kanunun temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiğinden, bu yönde uygulamaların sorumluluk doğuracağı hususuna dikkat edilmesi gerekeceği denilmek suretiyle aynı husus tekrar edilerek aynı nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünerek yapılmasının, 4734 Sayılı Kanun'un temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiği ifade edilmektedir.

Yapılan incelemeler sonucunda, parasal limitleri aşan bazı mal ve hizmet alımlarının kısımlara bölünerek, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinin (d) fıkrası uyarınca doğrudan temin usulü ile alınmış olduğu görülmüş olup uyulamaya bazı örneklerle aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 10: Parçalara Bölünmek Suretiyle Doğrudan Temin Yöntemiyle Gerçekleştirilen Alımlar Tablosu

Malın / Hizmetin Niteliği	Toplam Tutar (TL) (KDV Hariç Tutar)	İşlem Sayısı
Çim Biçme/Ağaç Budama Hizmet Alımı	1.220.680,00	2
Temizlim Malzemeler Mal Alımı	1.698.920,00	3

Anket/Memnuniyet Araştırması Hizmet Alımı	730.000,00	2
Geri Dönüşüm Malzemeleri Mal Alımı	1.112.500,00	2

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Kamu İdaresi tarafından temel ihale usulleri ile ihale edilmesi gereken ve aynı ihale konusu alım içerisinde yer alabilecek mal ve hizmet alımlarının mevzuatta öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde parçalara bölünmek suretiyle doğrudan teminle gerçekleştirilmesinde mevzuata uyarlılık bulunmadığı değerlendirilmektedir.

BULGU 5: Parasal Limitler Kapsamında Yapılan Doğrudan Temin Alımlarında %10 Sınırının Kamu İhale Kurulundan Görüş Alınmadan Aşılması

Kamu İhale Kanunu kapsamında gerçekleştirilen doğrudan temin mal alımlarında bütçe ödeneklerine ilişkin %10'luk sınırın Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinde satın alma usullerinden pazarlık usulü ve türleri açıklanmış, birinci fıkranın (f) bendinde 2024 yılı için belirlenen tutara kadar olan mal ve hizmet alımlarının bu usulle gerçekleştirilebileceği hüküm altına alınmış olup,

Takip eden 22'nci maddesinde ise ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulü ile alım yapılabileceği açıklanmış ve ilgili maddenin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında idarelerin 2024 yılı için belirlenen tutara kadar ihtiyaçlarını bu bent kapsamında temin edebileceği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un 62'nci maddenin birinci fıkrasının (1) bendinde, yukarıda yer verilen 21 ve 22'nci madde için mezkûr limitler kapsamında yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı belirtilmiştir.

31.12.2020 tarih ve 31351 sayılı 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci Maddesinin (I) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ'in "Genel esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinde;

“(1) Kanuna göre idarelerin mal veya hizmet alımı ile yapım işlerinin temel ihale usulü olan açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılması esastır. Ancak temel ihale usullerinden biri ile alım yapılamadığı hallerde diğer usul ve yöntemlerle alım yapılabilir. Bu sebeple, idarelerin Kanunun 62 nci maddesinin (ı) bendi uyarınca yapacakları başvurularda bu hususu göz önünde bulundurmaları gerekir.

(2) Kanunun 62 nci maddesinin (ı) bendine göre, Kanun kapsamında yer alan ve bütçe sahibi olan kamu idareleri; Kanunun gerek 21 inci maddesinin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlar hariç 22 nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin % 10’unu Kurulun uygun görüşü olmadan aşamaz. Bu oran aşılarak Kuruma yapılan başvurular reddedilir.

(3) Kanunun 21 inci maddesinin (f) bendi ve 22 nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarı dikkate alınır. Mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı % 10 oranı hesaplanır.

(4) Bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından %10 oranının aşılp aşılmadığı takip edilerek ödenek aktarılırken veya harcama yapılırken bu durum göz önünde bulundurulur.” hükümleri yer almaktadır.

Yapılan incelemeler sonucunda, İdarenin bu kapsamda yapmış olduğu mal alımlarında, 2024 yılın mal alımları için ayrılan ödeneğin yüzde 10’unun 50.083.461,73 TL olduğu, hâlihazırda yapılan harcama tutarının 81.706.647,26 TL olduğu ve oranın %6,31 aşıldığı görülmüştür.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Belediye tarafından, Kanun'un 62’nci maddenin birinci fıkrasının (ı) bendi ve yukarıda mezkûr Tebliğ’in 4’üncü maddesi uyarınca, Kanun’un 21 ve 22’nci maddelerindeki limitler kapsamında yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10’unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşılmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 6: Strateji ve Bütçe Başkanlığı Tarafından Yatırım Niteliğindeki Harcamalar İçin Aktarılan Yardımın Amacı Dışında Kullanılması

İdare tarafından, kentsel dönüşüm projelerinin gerçekleştirilmesi amacıyla kullanılmak üzere Strateji ve Bütçe Başkanlığından yardım talep edilmiş ve bu kapsamda 45.000.000,00 TL yardım alınmış olup alınan yardımın yatırım projelerinin gerçekleştirilmesi için kullanılmadığı görülmüştür.

5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'un 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasında;

“Belediyelerin ihtiyaç duyduğu yatırım nitelikli projelerin gerçekleştirilmesi amacıyla Strateji ve Bütçe Başkanlığı bütçesine konulan belediyelere yardım ödeneğini, belediyelerin talebi üzerine kullandırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.” hükmüne yer verilmiştir.

Meri mevzuat hükmüne istinaden, İdare tarafından Strateji ve Bütçe Başkanlığından yardım talep edilmiş ve İdareye yatırım niteliğindeki projelerin gerçekleştirilmesi amacıyla 45.000.000,00 TL yardım gönderilmiştir.

Yapılan incelemeler sonucunda, İdare tarafından, yatırım niteliğindeki projelerin gerçekleştirilmesi amacıyla gönderilen yardımın personel maaş ödemesi ve cari ödemeler için kullanıldığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından, Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından sağlanan yardımın bir kısmının kira yardımı için, bir kısmının ise proje amaçlı yatırımlar için harcandığını belirtilmiştir. Ayrıca yardımın bir kısmının da cari ödemeler şeklinde gözükse de söz konusu ödemeler Gaziosmanpaşa ilçe idari sınırlarının geçmiş yıllarda alınan riskli alan kararları ve kentsel dönüşümün idari sınırlar anlamında geniş bir alana yayılması kapsamında, yardımın kentsel dönüşüm faaliyetleri kapsamında yürütülmesi için sağlanan hizmetlere harcandığı ifade edilmiştir. Ancak ayrıntısı aşağıdaki tabloda gösterilen meblağın cari harcamalarda kullanıldığı tespit edilmiştir. Kaldı ki Başkanlık tarafından Belediyeye aktarılan tutar karşılığında proje üretilmesi veya geliştirmeler yapılması gerektiği düşünülmektedir. Zira Belediye bütçesi ile ilişkilendirilmiş yatırım harcamalarının bu kapsamda aktarma gelen ödenekten karşılanması ödenek kullanımı usulüne aykırıdır. Yürütülen denetimlerde yeni proje yapıldığına dair bir belge veya kayıta rastlanmamış olup İdare cevabında da bu hususu kanıtlayan bir husus yer almamaktadır.

Tablo 11: Yatırım Amacı Dışında Kullanılan Yardım Tablosu

Tarih	Harcama Yapılma Amacı	Tutar
02.01.2024	Teminat İadesi	10.000.000,00
02.01.2024	Hizmet Alımı Hakediş Ödemesi	5.000.000,00
05.01.2024	Teminat İadesi	3.013.000,00
05.01.2024	Teminat İadesi	2.000.023,81
05.01.2024	Hizmet Alımı Hakediş Ödemesi	1.700.000,00
Toplam		21.713.023,81

Sonuç olarak, belirli bir amaca özgü mahiyette olan ve merkezi bütçeden alınan yardımın amaç doğrultusunda gerçekleştirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 7: İhtiyaç Sahiplerine Dağıtılmak Üzere Alınan Gıda Destek Kolilerinin Dağıtımında Belediye Yönetmelik Hükümlerine Uyulmaması

İdare tarafından 2024 Yılı ramazan ayında ihtiyaç sahiplerine dağıtılmak üzere 14.000 adet ramazan kolisi alınmış olup kolilerin dağıtımında Yönetmelik hükümlerine uyulmadığından ihtiyaç sahipliğine ilişkin inceleme yapılamamıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak kaydıyla sosyal hizmet ve yardım yapabileceği, (b) bendinde belediye hizmetlerinin sunumunda özürlü, yaşlı, düşkün ve dar gelirli durumuna uygun yöntemlerin uygulanacağı belirtilmiş; 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde ise dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özürliülere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar belediyenin giderleri arasında sayılmıştır.

Belediye Meclisi tarafından çıkartılan Sosyal Yardım Esasları Yönetmeliği'nin 7, 8, 9, 10'uncu maddelerinde; sosyal yardımlardan kimlerin yararlanma hakkı olduğu, başvuruların nasıl alınacağı, yardıma muhtaçlığın tespiti için istenecek bilgi belgelere, başvuruların incelenmesinin ve değerlendirmesinin nasıl yapılacağı belirtilmiştir. Aynı yönetmeliğin 19'uncu maddesinde; müdürlüğün, yardım yapılan kişilerle ilgili bilgi ve belgeleri düzenli olarak tutmak, muhafaza etmekle yükümlü olduğu ifade edilmiştir.

Yukarıda mezkûr mevzuat ve Belediye Yönetmeliği hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, İdare tarafından sosyal yardım yapılacak kişilerin ihtiyaç sahipliğinin tespit edilmesi için bazı bilgi ve belgelerin aranması gerektiği ve bu kişilerle ilgili olarak bilgi belgelerin düzenli olarak muhafaza etmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemeler sonucunda, 2024 Yılı mart ayında, ihtiyaç sahibi 14.000 kişiye dağıtılmak üzere ramazan kolisi alımı yapıldığı görülmüştür. Ramazan kolilerin dağıtıldığına yönelik kişi listesi talep edilmiş olup Belediye tarafından 405 kişilik liste sunulmuştur. Dolayısıyla 13.595 adet kolinin ihtiyaç sahibi vatandaşlara ulaştırılıp ulaştırılmadığına yönelik tespit yapılamamıştır.

İdare tarafından, 14.000 adet ramazan kolisinin kimlere nasıl dağıtıldığına dair teftiş kurulu tarafından inceleme başlatıldığı, bundan sonraki süreçte yardım dağıtımının yönetmelik hükümlerine uygun şekilde yapılması adına ihtiyaç sahiplerinin belirlenmesi ve gerekli bilgi ve belgelerin toplanmasının ve belgelerin düzenli muhafaza edilmesinin sağlandığı, ayrıca gelecekte benzer sorunların önlenmesi için yardım süreçlerinin daha şeffaf ve denetlenebilir hale getirilmesi adına gerekli kontrol ve izleme mekanizmaları oluşturulduğu ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından ihtiyaç sahibi vatandaşlara dağıtılan ramazan kolisi veyahut farklı bir sosyal yardımın meri mevzuat ve Belediye Sosyal Yardım Esasları Yönetmeliği hükümlerine riayet edilerek gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu minvalde yardımda bulunacaklar ile ilgili olarak aranması gereken bilgi ve belgelerin aranması ve muhafaza edilmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Taşıtların Kullanıcılarına Verilmesinde Taşınır Teslim Belgesinin Düzenlenmemesi

Belediye tarafından taşıtların, yönetiminden sorumlu görevliye veya kullanıcıya verilmesinde taşınır teslim belgesinin düzenlenmediği, dolayısıyla taşınırın muhafazası ve yönetilmesinden sorumlu olan personele ilişkin bir tespitin yapılamadığı bu suretle de Taşınır Mal Yönetmeliği'nde belirtilen sorumluluk hükümlerinin işletilemediği görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Belge ve cetveller" başlıklı 10'uncu maddesinde;

"Taşınır işlemlerinde, işlem türüne göre aşağıda belirtilen belge ve cetveller kullanılır.

(...)

b) (Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.) Taşınır Teslim Belgesi (Örnek: 6; 6/A): Taşınır Kod Listesinin (B) bölümünde gösterilen kara taşıtları ve iş makinelerinin bunları sürekli olarak kullanacak personele verilmesinde 6 örnek numaralı Taşınır Teslim Belgesi düzenlenir. Bu belge, vardiya usulü çalışılan yerlerde kullanılan kara taşıtları ve iş makineleri için işyerinde koordinasyonu sağlayan sorumlu yönetici adına düzenlenir. Sorumlu yönetici,

kendisine teslim edilen taşıt veya iş makinesi ile kullanıcısını ayrıca tutulacak kayıtlarda izler. Demirbaş, makine ve cihazların kamu görevlilerinin kullanımına verilmesinde ise 6/A örnek numaralı Taşınır Teslim Belgesi düzenlenir. (...)” hükmü yer almaktadır.

Anılan Yönetmelik’in “Sorumluluk” başlıklı 5’inci maddesinde;

“(1) Harcama yetkilileri taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan sorumludur. Harcama yetkilileri taşınır kayıtlarının bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak tutulması ve taşınır mal yönetim hesabının hazırlanması sorumluluğunu taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri aracılığıyla yerine getirir.

(2) Harcama yetkilileri, taşınırlara ilişkin işlem ve kayıtların usule uygun olarak yapılıp yapılmadığını kontrol etmeye veya ettirmeye; kasıt, kusur veya ihmal sonucu kırılan, bozulan veya kaybolan taşınırların ilgililerden tazmini için gerekli işlemleri yapmaya veya yaptırmaya yetkilidir. (...)

(5) Taşınırların muhafazasından ve yönetilmesinden sorumlu olanların, gerekli tedbirlerin alınmaması veya özenin gösterilmemesi nedeniyle taşınırın kullanılmaz hale gelmesi veya yok olması sonucunda sebep oldukları kamu zararları hakkında, 27/9/2006 tarihli ve 2006/11058 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanır.

(6) (Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.) Kullanılmak üzere kendilerine taşınır teslim edilen kamu görevlilerinin kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizlik ya da dikkatsizlikleri nedeniyle oluşan kamu zararı, değer tespit komisyonu tarafından tespit edilecek gerçeğe uygun değer üzerinden, ilgili mevzuat hükümleri uygulanmak suretiyle tahsil edilir. Ortak kullanım alanına tahsis edilen dayanıklı taşınırlarda meydana gelen kamu zararı ise zararın oluşmasında kasıt, kusur veya ihmali olanlardan tahsil edilir. (...)” hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca taşıtların yönetiminden sorumlu görevliye veya kullanıcısına verilmesinde taşınır teslim belgesinin düzenlenmesi gerektiği bu itibarla da söz konusu taşıtların kullanılmaz hale gelmesi, hasar görmesi veya herhangi bir zarara sebebiyet vermesi halinde ilgililerinin tespit olunacağı ve harcama yetkilileri tarafından kamu zararının tahsiline ilişkin hükümlerin işletilebileceği değerlendirilmektedir.

Yapılan incelemede Belediye taşıtlarının kullanıcılarına verilmesinde mevzuatta öngörülen taşınır teslim belgesinin düzenlenmediği görülmüştür. Taşıtlar müdürlükler bazında zimmetlenerek teslim edilmektedir.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Mezkûr mevzuat hükümleri gereğince, taşıtların kullanıcılarına verilmesinde taşınır teslim belgesi düzenlenmesi, taşıtlarla ilgili hasarların veya zararların meydana gelmesi halinde kullanıcılarının kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliğinin mevcudiyetinin araştırılması, oluşan bir kamu zararı var ise ilgililerinden tahsil edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 9: Emlak Vergisi Hesabında, Bazı Binalarda Kalorifer ve Klima Farklarının Vergi Değerine Dahil Edilmemesi

İdare sınırları içinde yer alan kalorifer veya klima tesisatı bulunan bazı binaların, emlak vergisine esas vergi değerleri hesaplanırken, kalorifer veya klima tesisatı farkının hesaba dâhil edilmediği bu nedenle de verginin eksik tahakkuk ettirildiği görülmüştür.

11.08.1970 tarih ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu’nun 1’inci maddesine uyarınca, ülke sınırları içerisinde yer alan binalar bu Kanun hükümlerine göre bina vergisine tabidir. Kanun’un “Matrah” başlıklı 7’nci maddesinde, bina vergisinin matrahının, binanın bu Kanun hükümlerine göre tespit olunan vergi değeri olduğu belirtilmiştir. Vergi değeri ise Kanun’un 29’uncu maddesinin b bendinde;

“b) Binalar için, Maliye ve Bayındırlık ve İskân bakanlıklarınca müştereken tespit ve ilân edilecek bina metrekare normal inşaat maliyetleri ile (a) bendinde belirtilen esaslara göre bulunacak arsa veya arsa payı değeri esas alınarak 31 inci madde uyarınca hazırlanmış bulunan yönetmelik hükümlerinden yararlanılmak suretiyle hesaplanan bedeldir” şeklinde tanımlanmıştır.

Kanun’un 29’uncu maddesinde zikredilen ve yine Kanun’un 31’inci maddesi uyarınca yayımlanan Yönetmelik’te; binaların vergi değerlerinin takdirinde şehir ve köylerin tabii, iktisadi ve bölgesel şartlarına göre nazara alınacak piyasa bedeli, maliyet bedeli, kira veya yıllık istihsal değeri gibi normlar ile uyulacak usul ve esaslar tespit edilmiştir.

Madde hükmünde zikredilen Yönetmelik ibaresi 02.07.2018 tarihli ve 700 sayılı KHK’nın 59’uncu maddesiyle Kanun’a işlenmiş olup eski hali “Tüzük” şeklindedir. Bu

kapsamda Bakanlar Kurulunca Emlak Vergisine Matrah Olacak Vergi Değerlerinin Takdirine İlişkin Tüzük 15.03.1972 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Emlak Vergine Matrah Olacak Vergi Değerlerinin Takdirine İlişkin Tüzük’ün “İnşaat maliyet bedelinin hesaplanması” başlıklı 20’nci maddesinde, hesaplanan metrekare normal inşaat maliyet bedeline, ilan olunan bedelde nazara alınmamış ise, kalorifer veya klima tesisatı için %8 oranında ilave yapılacağı belirtilmiştir.

Ayrıca 49 Seri no.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği’nin “Binalarda vergi değerinin hesabı” başlıklı 3.1.2. bölümünde; binaya ilişkin vergi değerinin hesabında Emlak Vergisi Kanunu’nun 31’inci maddesi uyarınca hazırlanmış bulunan Tüzük (Yönetmelik) hükümlerinden de yararlanılacağı ifade edilmiş olup bina vergi değeri hesabında binanın dıştan dışa yüzölçümü ile bina metrekare normal inşaat maliyet bedellerini gösteren cetvelde yer alan ortalama rakamın çarpılması sonucunda hesap edilen meblağa varsa kalorifer veya klima tesisatı için %8 oranında fark ilave edileceği belirtilmiştir. Tüzük’ün 10’uncu maddesinde;

“Binalar, aşağıdaki sınıflara ayrılır:

- 1- Lüks inşaat,*
- 2- Birinci sınıf inşaat,*
- 3- İkinci sınıf inşaat,*
- 4- Üçüncü sınıf inşaat,*
- 5- Basit inşaat,*

Bu sınıflama, binanın yapılış tarzı, işçiliği, çeşitli kısımlarında kullanılan malzemenin cinsi, kalitesi ve benzeri hususlar nazara alınarak yapılır.

İnşaat sınıflarının tayinine esas alınacak nitelikler Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan olunur.” şeklinde tanımlanmıştır.

Bahse konu 10’uncu maddenin son fıkrasındaki hükme istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 15.12.1982 tarihli ve 17889 sayılı Resmî Gazete’de “Bina İnşaat Sınıflarının Tespitine Dair Cetvel” yayımlanmıştır. Cetvelde binaların yapılış tarzı, işçiliği, çeşitli kısımlarında kullanılan malzemenin cinsi ve kalitesi gibi özelliklere yer verilmiş, binalar Tüzük’e uygun olarak beş sınıfa ayrılmış ve her sınıf için de on adet kıstas belirlenmiştir.

Söz konusu cetvele göre lüks inşaat, birinci sınıf inşaat ve ikinci sınıf inşaat sınıfı kapsamına alınacak binaların değerlendirilmesinde ısıtma durumları “klimalı veya kaloriferli” olarak belirtilmiştir. Cetvelin ısıtma ile ilgili bölümüne aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 12: Bina Vergi Değerinin Hesabında Kullanılacak Isıtma Sınıfları

Sınıf	Lüks	Birinci Sınıf	İkinci Sınıf	Üçüncü Sınıf	Basit İnşaat
Isıtma	Klima Tesisatlı, Şömineli, Devamlı Sıcak Sulu	Kaloriferli, Şömineli, Devamlı Sıcak Sulu	Kaloriferli, Sıcak Sulu	Kaloriferli, Sobalı	Ocaklı veya Sobalı

Kaloriferli binaların vergi değerinin cetvele göre lüks inşaat, birinci sınıf inşaat ve ikinci sınıf inşaat sınıflarından uygun olanına dâhil edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemeler sonucunda, emlak vergisine tabi binalardan lüks inşaat, birinci sınıf inşaat ve ikinci sınıf inşaat sınıfında yer alan 4.858 adet binada klima ve kalorifer farkının bina inşaat maliyetine ilave edilmediği görülmüştür.

Aşağıdaki tabloda sınıf bazında klima ve kalorifer farkı dâhil edilmeyen binaların sayıları gösterilmiştir.

Tablo 13: Vergi Değerine Kalorifer ve Klima Farkı Dâhil Edilmeyen Mükellef Sayıları Tablosu

Bina İnşaat Sınıfı	Toplam Mükellef Sayısı	Kalorifer ve Klima Farkı Dâhil Edilmeyen Mükellef Sayısı
Lüks	11.860	55
Birinci Sınıf	5.890	10
İkinci Sınıf	249.121	6.311
TOPLAM	266.871	6.376

İdarenin emlak vergisi mükellef kayıtlarının incelenmesi sonucunda, Bina İnşaat Sınıflarının Tespitine Dair Cetvel’in lüks inşaat, birinci sınıf inşaat ve ikinci sınıf inşaat sınıfında yer almasına rağmen kalorifer veya klima tesisatı farkının vergi değerine dahil edilmediği tespit edilmiştir. Ancak mezkûr binaların bu sınıflar kapsamında yer alması zaten ısıtma sistemlerinin bulunması koşuluna bağlıdır. Dolayısıyla bu sınıflarda yer alan binaların vergi değerinin hesabında kalorifer veya klima tesisatı farkının göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Belediye sınırları içerisinde yer alan binaların vergi değerinin kalorifer veya klima tesisatı farkının dahil edilerek tespit edilmesi suretiyle emlak vergisinin doğru tahakkuk ve tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Emlak Vergisi Hesabında, Bazı Binalarda Asansör Farklarının Vergi Değerine Dahil Edilmemesi

İdare sınırları içinde yer alan bazı asansörlü binaların, emlak vergisine esas vergi değerleri hesaplanırken, asansör farkının hesaba dâhil edilmediği bu nedenle de verginin eksik tahakkuk ettirildiği görülmüştür.

11.08.1970 tarih ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu’nun “Matrah” başlıklı 7’nci maddesinde, bina vergisinin matrahının, binanın bu Kanun hükümlerine göre tespit olunan vergi değeri olduğu belirtilmiştir.

Vergi değeri ise Kanun’un 29’uncu maddesinin b bendinde;

“b) Binalar için, Maliye ve Bayındırlık ve İskan bakanlıklarınca müştereken tespit ve ilân edilecek bina metrekare normal inşaat maliyetleri ile (a) bendinde belirtilen esaslara göre bulunacak arsa veya arsa payı değeri esas alınarak 31 inci madde uyarınca hazırlanmış bulunan yönetmelik hükümlerinden yararlanılmak suretiyle hesaplanan bedeldir” şeklinde tanımlanmıştır.

Madde hükmünde zikredilen Yönetmelik ibaresi 02.07.2018 tarihli ve 700 sayılı KHK’nın 59’uncu maddesiyle Kanun’a işlenmiş olup eski hali “Tüzük” şeklindedir. Bu kapsamda Bakanlar Kurulunca Emlak Vergisine Matrah Olacak Vergi Değerlerinin Takdirine İlişkin Tüzük 15.03.1972 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Emlak Vergisine Matrah Olacak Vergi Değerlerinin Takdirine İlişkin Tüzük’ün “İnşaat maliyet bedelinin hesaplanması” başlıklı 20’nci maddesinde, hesaplanan metrekare normal inşaat maliyet bedeline, ilan olunan bedelde nazara alınmamış ise asansör tesisatı için ayrıca %6 oranında ilave yapılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemeler sonucunda, İdare sınırları içerisinde faaliyet gösteren asansör muayene kuruluşundan 2024 yılı içerisinde kontrolü sağlanan asansörlerin mahal listeleri temin edilmiş ve listeden örnek olarak seçilen yerler ile İdareden temin edilen emlak vergisi mükellef listesi karşılaştırılmıştır. Çapraz inceleme sonucunda, asansör muayene kuruluşu tarafından kontrol edilen binaların emlak vergisi beyanları incelenmiş olup söz konusu yerlerin bazılarının emlak vergisi bildirimlerin asansörsüz olduğu görülmüştür.

Aşağıdaki tabloda, asansör muayene kuruluşu tarafından kontrollüğü sağlandığı halde emlak vergisi bildirim beyanları asansörsüz olarak yapılmış binalara örnek olarak yer verilmiştir.

Tablo 14: Emlak Vergisi Hesabının Eksik Yapıldığı Örnek Binalar Tablosu

Sıra No	Mahalle	Cadde/Sokak	Kapı Numara
1	Merkez	Küçükköy	121
2	Merkez	19 Mayıs	16
3	Kazım Karabekir	809.	3
4	Karayolları	Kemalpaşa	62
5	Yıldıztabya	Yıldıztabya	104 -106
6	Karlıtepe	Göçmenler	14
7	Karlıtepe	Ordu	250
8	Bağlarbaşı	Kurtoğlu	4
9	Karlıtepe	İnkılap	38
10	Merkez	Küçükköy	77
11	Karayolları	567.	29
12	Karadeniz	Yunus Emre	3
13	Barbaros Hayrettin Paşa	1086.	26
14	Barbaros Hayrettin Paşa	1181.	7

Hatalı uygulama nedeniyle, asansörlü olduğu halde binaların inşaat maliyet bedeline %6 oranında asansör farkı dâhil edilmemiş olduğundan binaların vergi değeri olması gerekenden daha düşük hesaplanarak emlak vergisi eksik tahakkuk ve tahsil edilmiştir.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanıldığı, bulgu konusu hususun personel durumu ile kamu kaynaklarının kullanımında tasarruf edilmesi hususları da dikkate alınarak en kısa sürede düzeltiliceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Belediye sınırları içerisinde yer alan binaların vergi değerinin asansör farkının dahil edilerek tespit edilmesi suretiyle emlak vergisinin doğru tahakkuk ve tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Uzlaşma Müessesine İlişkin Olarak Hatalı Uygulamaların Bulunması

İdare tarafından Belediye gelirlerine ilişkin olarak yapılan uzlaşmalarda, ceza ihbarnamesi hazırlanıp mükellefe tebliğ edilmediği, mevzuatta yer alan 30 günlük uzlaşma yapma süresinin sağlıklı bir şekilde işletilmediği ve mevzuata göre uzlaşma kapsamına girmemesi gereken bazı alacaklar için uzlaşma yapıldığı görülmüştür.

A – Ceza İhbarnamesinin Hazırlanıp Mükellefe Tebliği Edilmemesi

İdare tarafından Belediye gelirlerine ilişkin olarak yapılan uzlaşmalarda, ceza ihbarnamesi hazırlanıp mükellefe tebliğ edilmediği ve mevzuatta yer alan 30 günlük uzlaşma yapma süresinin sağlıklı bir şekilde işletilmediği görülmüştür.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 1'inci maddesinde bu kanunun genel bütçeye giren vergi, resim ve harçlar ile il özel idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim ve harçlar hakkında uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Kanun'un 21'inci maddesinde tebliğin, vergilendirmeyi ilgilendiren ve hüküm ifade eden hususların yetkili makamlar tarafından mükellefe veya ceza sorumlusuna yazı ile bildirilmesi olduğu ek 1'inci maddesinde ise uzlaşma talebi vergi ihbarnamesinin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yapılacağı düzenlenmiştir.

Aynı zamanda Mahalli İdareler Uzlaşma Yönetmeliği'nin 7'nci maddesinde de ceza ihbarnamesinin tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde mükellef veya ceza muhatabının bizzat veya resmi vekaletini haiz vekili vasıtası ile yetkili uzlaşma komisyonuna yazı ile yapılması gerektiği 9'uncu maddesinde ise uzlaşma talebinin, vergi veya ceza ihbarnamesinin mükellefe tebliğ tarihini takip eden günden itibaren 30 gün içinde yapılması gerektiği düzenlenmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri dikkate alındığında, idare tarafından vergilemeye ilişkin yapılan işlemlerin hüküm ifade edebilmesi mükellefe veya ceza sorumlusuna yazı ile bildirimle bağlıdır. Mükellef ile idarenin uzlaşma yapabilmesi için mükellefin kendisine yapılan tebliğden itibaren otuz gün içinde uzlaşma talebinde bulunması da gerekmektedir.

Yapılan incelemeler sonucunda, idare tarafından kesilen vergi cezalarına ilişkin yapılan uzlaşmalardan önce ceza ihbarnamesi düzenlenmediği tespit edilmiştir. Bu sebeple mükellef için talep süresi olan otuz günlük süreye de riayet edilmediği görülmüştür.

İdare tarafından, 30 günlük uzlaşma süresinin, vergi ceza ihbarnamesi ve uzlaşmaya ilişkin hususların titizlikle takip edildiği ifade edilmiştir. Ancak İdarenin cevabi nitelikteki yazısında gönderdiği belgelerin 2025 yılına ilişkin olduğu görüldüğünden düzeltici işlemlere başlanıldığı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak belediye tarafından gerçekleştirilecek idari işlemlerin geçerli olması için idare tarafından mevzuata uygun olarak işlem tesis edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

B- Uzlaşma Kapsamına Girmeyen Alacaklar İçin Uzlaşma Yapılması

İdare tarafından uzlaşma kapsamına girmeyen alacaklara ilişkin olarak uzlaşma yapıldığı görülmüştür.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun 344’üncü maddesinin üçüncü fıkrasında;

“Vergi incelemesine başlanılmasından veya takdir komisyonuna sevk edilmesinden sonra verilenler hariç olmak üzere, kanuni süresi geçtikten sonra verilen vergi beyannameleri için bu madde uyarınca kesilecek ceza yüzde elli oranında uygulanır.” hükmü yer almaktadır.

Mahalli İdareler Uzlaşma Yönetmeliği’nin “Kapsam” başlıklı 2’inci maddesinde;

“Bu Yönetmeliğin kapsamına il özel idareleri ve belediyelerce ikmalen, re’sen veya idarece tarh ve tebliğ edilen vergi, resim ve harçlar ile bunlara ilişkin olarak kesilecek vergi ziyai cezaları (usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları ile Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca vergi ziyai cezası kesilen tarhiyata ilişkin vergi ve ceza hariç) girer.” düzenlemesine yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, belediyelerin uyguladığı vergi ziyai cezaları uzlaşma kapsamındadır. Ancak Yönetmelik’in 2’inci maddesinin parantez içi hükmünden anlaşılabacağı üzere usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları ile Vergi Usul Kanununun 344’üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre kesilen vergi ziyai cezaları uzlaşma kapsamı dışındadır.

Nitekim uygulamaya yön vermek amacı ile çıkarılan 1 Sıra Numaralı İl Özel İdareleri ve Belediyeler Uzlaşma Tebliği uyarınca da usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları ile Vergi Usul Kanununun 344’üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre kesilen vergi ziyai cezası uzlaşma kapsamında değildir.

Yapılan incelemeler sonucunda, idare tarafından bazı usulsüzlük cezaları ile Kanun’un 344’üncü maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında geç beyanname verilmesinden dolayı kesilen cezalar için uzlaşma yapıldığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, Belediye tarafından yapılacak uzlaşmalarda usul şartlarının yerine getirilmesi ve kapsam dışında olan alacaklar ile ilgili olarak uzlaşma yapılmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 12: İlçe Sınırlarında Aktif Faaliyet Gösteren Bazı İş Yerleri ile İlgili Olarak Çevre Temizlik Vergisi ve İlan ve Reklam Vergisi Mükellefiyetinin Kurulmaması

İlçe sınırlarında aktif faaliyet gösteren iş yerlerinin bazılarında ilan ve reklam vergisi ile çevre temizlik vergisi mükellefiyeti kurulmadığı, dolayısıyla ilgili iş yerlerinden bu vergilerin tahsil edilmediği görülmüştür.

A- Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyetinin Kurulmaması

İlçe sınırlarında aktif faaliyet gösteren iş yerlerinin bazılarında çevre temizlik vergisi mükellefiyeti kurulmadığı tespit edilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çevre temizlik vergisi" başlıklı mükerrer 44'üncü maddesinde; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait tahakkuk eden çevre temizlik vergisinin her yıl emlak vergisinin taksit sürelerinde ödeneceği ifade edilmiştir. Genel ve katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler, köyler, bunların kuracakları birlikler, darülaceze ve benzeri kuruluşlar ve üniversiteler tarafından münhasıran hizmetlerinde kullanılan binalar, Kızılay Genel Merkezi ile şubeleri ve kampları, Kredi ve Yurtlar Kurumuna ait öğrenci yurtları, korumalı işyerleri ile umuma açık ibadet yerleri, karşılıklı olmak şartıyla elçilik ve konsolosluk hizmetlerinde kullanılanlarla elçilerin ikametine mahsus olan binalar, milletlerarası kuruluşlar ve bunların temsilcilikleri tarafından kullanılan binalar ile bunların müstemilatının ise vergiye tâbi olmadığı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemeler sonucunda, Gaziosmanpaşa Vergi Dairesi Müdürlüğü kayıtlarına göre Belediye sınırları içinde faaliyet gösteren 27.006 iş yerinin bulunduğu ancak çevre ve temizlik vergisi mükellefiyeti tesis edilen işyeri sayısının ise 16.011 adet olduğu tespit edilmiştir. Yani 10.995 adet iş yerinin mükellefiyetinin bulunmadığı görülmüştür.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanıldığı, mükellefiyet tesis işlemlerinin personel durumu ile kamu kaynaklarının kullanımında tasarruf edilmesi hususları da dikkate alınarak en kısa sürede tesis edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, çevre temizlik vergisi gelirlerine ilişkin tahakkuk ve tahsilat işlemlerinin sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için mükellefiyetlerin doğru ve güvenilir verilere istinaden

tesis edilerek kontrol ve denetim faaliyetlerinin etkin bir biçimde yürütülmesi gerektiği düşünülmektedir.

B- İlan ve Reklam Vergisi Mükellefiyetinin Kurulmaması

İlçe sınırlarında aktif faaliyet gösteren iş yerlerinin bazılarında ilan ve reklam vergisi mükellefiyeti kurulmadığı tespit edilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12'nci maddesinde, belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın, ilan ve reklam vergisine tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

Kanun'un 13'üncü maddesinde, ilan ve reklam vergisinin mükellefi ve sorumlusu düzenlenmiş olup yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dâhil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzelkişilerin mükellef, ilan ve reklam işlerini mutat meslek olarak ifa edenlerin ise vergi sorumlusu oldukları ifade edilmiştir.

Kanun'un 16'ncı maddesi ise, vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde, ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından; ilan ve reklam işinin bu işi mutat meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde, ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine, bu verginin tarh ve tahakkuk ettirileceği düzenlenmiştir.

Yapılan incelemeler sonucunda, Gaziosmanpaşa Vergi Dairesi Müdürlüğü kayıtlarına göre Belediye sınırları içinde faaliyet gösteren 27.006 iş yerinin bulunduğu ilan ve reklam vergisi mükellefiyeti tesis edilen işyeri sayısının 2.491 adet olduğu tespit edilmiştir.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanıldığı, mükellefiyet tesis işlemlerinin personel durumu ile kamu kaynaklarının kullanımında tasarruf edilmesi hususları da dikkate alınarak en kısa sürede tesis edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, aktif iş yeri sayısı ve ilan ve reklam vergisi mükellef sayısı arasında adet bazında ciddi fark bulunmaktadır. Belediye gelirlerinin korunmasını teminen, ilan ve reklam vergisi mükellefiyet işlemlerinin yapılacak denetim sonuçlarına dayandırılması ve vergi tahsilatının artırılması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 13: Muhtarlıklara Nakdi Yapılması

İdare tarafından ilçe sınırları içerisinde yer alan tüm muhtarlıklara ihtiyaçlarını karşılamak için aylık nakdi yardımda bulunulduğu görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Mahalle ve yönetimi” başlıklı 9’uncu maddesinin son fıkrasında; belediyenin, mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanması ve sorunlarının çözümü için bütçe imkânları ölçüsünde gerekli ayni yardım ve desteği sağlayacağı ifade edilmiştir.

4541 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanun’un 20 ve 21’inci maddelerinde; mahalle muhtarları ve ihtiyar heyetleri tarafından görülecek hizmetlere karşılık olarak iş sahiplerinden harç alınacağı ve alınan harç miktarı, evrak ve vesikalar üzerinde gösterileceği ve muhtarlık işlerinin tedviri için lüzumlu kira, ısıtma, aydınlatma, hademe ücreti gibi masrafların bu harçlardan ödeneceği belirtilmiştir.

Diğer yandan, 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasası’nın 1’inci maddesine göre; köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına 14.750 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden görüleceği üzere; muhtarlara aylık ödenek tahsis edilmiş ve muhtarların düzenlemiş oldukları belgelerden harç geliri elde etmelerine de imkân sağlanmıştır. Muhtarlık işlerinin yürütülmesi için gerekli giderlerin bu harç gelirlerinden karşılanması gerekmektedir.

Belediye, mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarını göz önüne alarak bütçe imkânları doğrultusunda ayni yardımda bulunabilmektedir. Mevzuatta geçen “destek” ifadesi de aynı nitelikteki yardımları kapsamaktadır. Bu bağlamda, Kanun’un lafzında geçen “destek” ibaresinden, muhtarların tahsil ettiği harçlardan elde ettikleri gelirlerin giderlerini karşılamaya yetmemesi halinde telefon, aydınlatma, ısınma, kira veya kırtasiye gibi aynı nitelikteki genel giderlerin anlaşılmaması gerektiği değerlendirilmektedir. Dolayısıyla, sayılan giderler için yapılacak yardımın aynı nitelikte olabilmesi için söz konusu giderlere ait faturaların İdare tarafından ödenmiş olması gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle muhtarlıklara giderlerinin karşılanması için yapılan nakdi yardımlar yasal düzenlemeye uyarlı değildir.

Yapılan incelemeler sonucunda, ilçe sınırları içerisinde bulunan muhtarlıklara ve mahallelere ait gereksinimlerin ortaya çıkartılması, dezavantajlı guruplara daha rahat ulaşılması, aynı yardımlara yönelik hak sahiplerinin belirlenmesi, alt yapı eksikliklerinin daha hızlı belirlenmesi, kentsel dönüşüm bilgilendirme toplantı ve duyurularının daha fazla kitlelere ulaşması, kültür ve sanat etkinliklerinin; spor kursları, gençlik merkezi ve bilgi evi kayıt ve çalışmalarının her haneye zamanında ulaşması gibi çalışmalarda kullanılmak üzere 08.06.2023 tarihli ve 48 sayılı Meclis Kararı ile aylık her bir muhtarlık için 2.500,00 TL olmak üzere 40.000,00 TL düzenli olarak nakdi yardım yapıldığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından denetim tespiti üzerine, Gaziosmanpaşa Muhtarlar Derneği ile Belediye arasında iş birliği protokolü yapıldığı ve yardımın bu kapsamda değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Ancak yukarıda ayrıntılı bir şekilde açıklandığı üzere nakdi yardım yapılması meri mevzuat uyarınca mümkün değildir.

Sonuç olarak, mahalle muhtarlıklarına yardım ve destek sağlanması amacıyla nakdi olarak ödemede bulunulmasının mevzuata uygun olmadığı yapılacak yardımların aynı nitelikteki yardımlar olması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 14: İndirim Hakkı Olmayan veya Bu Hakkını Sonradan Kaybeden Bazı Kişilerin İndirimli Emlak Vergisi Uygulamasından Yararlanması

İndirimli emlak vergisi hükümlerinden yararlanan bazı mükelleflerin, söz konusu indirim şartlarını hâlihazırda korumadığı anlaşılmış olup, bu kapsamda İdarece mükellefler tarafından bildirilen hususların teyit edilmediği görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu’nun birinci kısmının ikinci bölümünde muafiyet ve istisna hükümlerine yer verilmiştir. Bu bölümde yer alan daimî ve geçici muafiyetlerin dışında Kanun’un “Nispet” başlıklı 8’inci maddesinde aynen;

“Cumhurbaşkanı, kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların, gazilerin, engellilerin, şehitlerin dul ve yetimlerinin Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²’yi geçmeyen tek meskeni olması (intifa hakkına sahip olunması hali dâhil) halinde, bu meskenlerine ait vergi oranlarını sıfıra kadar indirmeye yetkilidir. Bu hüküm, yukarıda belirtilenlerin tek meskene hisse ile sahip olmaları halinde hisselerine ait kısım hakkında da uygulanır. Muayyen zamanda dinlenme amacıyla kullanılan meskenler hakkında bu hüküm

uygulanmaz. Geliri olmadığını belgelemenin usul ve esaslarını belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

İfadesine yer verilerek, belli şart ve durumda olanlar için vergi oranlarının Cumhurbaşkanının Kararı ile sıfıra kadar indirilebileceği düzenlenmiştir.

Anılan hükmün verdiği yetkiye dayanılarak muhtelif tarihlerde çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararları ile 1999-2006 yılları için, 2006/11450 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile de 2007 ve müteakip yıllar için yukarıda bahsedilen durumlarda bina vergisi oranının sıfır olarak uygulanacağı belirlenmiştir.

Konu hakkında yayımlanan 38 seri numaralı Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği’nde hiçbir geliri olmadığını beyan eden mükelleflerin, indirimli vergi oranından yararlanabilmeleri için, hizmet karşılığı elde edilen ücret geliri, ticari, sınai ve mesleki faaliyet geliri, tarımsal faaliyet geliri, menkul ve gayrimenkul geliri, faiz ve temettü geliri veya benzeri türde bir gelirin olmaması gerektiği belirtilmiş, mükelleflerin daha sonradan yukarıda belirtilen türden bir gelir elde etmeleri veya ikinci bir mesken binasına sahip olmaları halinde bu durumun belediyeye bildirilmesi zorunlu tutulmuştur.

Aynı şekilde mezkûr Tebliğ’de sosyal güvenlik kurumlarından emekli, dul, yetim, ölüm ve malûliyet aylığı alanların, bu aylıkları dışında başka gelirlerinin bulunması halinde, bunlara ait meskene indirimli vergi oranının uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır.

57 seri numaralı Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği’nde emlak vergisi işlemlerinde mükellefler tarafından bildirilen hususların teyidinin, mükelleflerden belge istenmeden ilgili kurum ve kuruluşlardan yapılması gerektiği, bu bağlamda belediyelerce, mükelleflere ait kimlik bilgilerinin İçişleri Bakanlığı Kimlik Paylaşım Sistemi, tapu kayıtlarının Tapu ve Kadastro Bilgi Sisteminden alınabileceği, mükelleflerin şehit, gazi, dul, yetim ve emekli olduklarına ilişkin bilgilerin ise Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından elektronik ortamda sağlanacağı belirtilmiş, gerek duyulması halinde bildirimlerin kontrolü amacıyla bildirim konu taşınmazlarda yoklama ve tespit yapılabileceği düzenlenmiştir.

Konu hakkında yayımlanan bir başka Genel Tebliğ olan 44 seri numaralı Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği’nin “II-Hiçbir Geliri Olmadığını Beyan Eden Mükelleflerin Geliri Veya İkinci Bir Meskeni Bulunduğunun Tespit Edilmesi Halinde Yapılacak İşlemler” başlıklı bölümünde; indirimli vergi oranından yararlanma şartlarını taşımadığı halde, gerçek dışı taahhütte bulunmak suretiyle indirimli vergi oranından yararlanan mükellefler ile durumunda

meydana gelen değişikliği bildirmeyen mükelleflerden alınması gereken verginin cezalı olarak ve gecikme faizi ile birlikte alınacağı açıklanmıştır.

Yapılan incelemeler sonucunda; “hiç geliri olmamak” veya “Sosyal Güvenlik Kurumundan alınan aylık dışında geliri olmamak” sebepleriyle indirimli emlak vergisinden faydalanan 15.525 kişiden 272’sinin 2024 yılında 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun 4/1-a ve 4/1-b bentlerine göre çalışmaya devam 473 kişinin ise vefat ettiği tespit edilmiştir.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, “hiç geliri olmamak” veya “Sosyal Güvenlik Kurumundan alınan aylık dışında geliri olmamak” sebepleriyle indirimli emlak vergisinden yararlanmak isteyen veya mevcut haktan yararlanan kişilerin beyanlarında bildirilen hususların Sosyal Güvenlik Kurumu’ndan düzenli olarak teyit edilmesi kamunun yararına olacaktır.

BULGU 15: Reklam İşini Mutat Meslek Olarak Yapanların İlan ve Reklam Vergisi Beyannamelerinin Belediye Gelirleri Kanunu’nda Belirtilen Usule Aykırı Olması

İdarenin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerdeki reklam alanlarını işleten yüklenici firma ile mutat meslek olarak reklam işi yapanlar tarafından vergi sorumlusu sıfatıyla İdareye verilmesi gereken aylık ilan ve reklam vergisi beyannamelerinin verilmediği ve hatalı olarak yüklenici firmanın kendisi mükellefmiş gibi yıllık tek bir beyanname verdiği ve bu nedenle İdare tarafından söz konusu reklam alanlarından olması gerekenden çok daha az ilan ve reklam vergisi tahakkuk ve tahsil edilmektedir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “Mükellef ve sorumlu” başlıklı 13’üncü maddesinde, ilan ve reklam işlerini mutat meslek olarak ifa edenlerin başkaları adına yaptıkları ilan ve reklamlara ait vergileri mükellefler adına ilgili belediyeye yatırmaktan sorumlu oldukları ifade edilmiştir.

Yine söz konusu Kanun’un “Verginin tarhi ve ödenmesi” başlıklı 16’ncı maddesinde, ilan ve reklam işinin bu işi mutat meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20’nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine, tarh ve tahakkuk ettirileceği ve beyanname verme süresi içerisinde ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “Tarife ve nispet” başlıklı 15’inci maddesinde, ışıklı veya projeksiyonlu ilân ve reklamlarda, ilan ve reklam süresinin 6 aydan az olduğu durumlarda vergi miktarının yarısının alınacağı belirtilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “Usul hükümleri” başlıklı 98’inci maddesinde aynen; *“Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanuna göre alınacak vergi, harç ve katılma payları hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve bunların ek ve tadilleri hükümleri uygulanır.”* denilmektedir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun “Re’sen vergi tarhi” başlıklı 30’uncu maddesinde; vergi beyannamesinin kanuni süresi geçtiği halde verilmemesi durumunda vergi matrahının tamamen veya kısmen defter, kayıt ve belgelere veya kanuni ölçülere dayanılarak tespit edilemeyeceği hüküm altına alınmış olup yine aynı maddede söz konusu durumda takdir komisyonları tarafından takdir edilen matrah üzerinden verginin tarh edilebileceği belirtilmiştir.

Anılan Kanun’un 352’nci maddesinde ise vergi beyannamesinin yasanın istediği şekil veya ve içeriğe uygun olmaması durumu 2’nci derece usulsüzlük olarak tanımlanmıştır.

Yapılan incelemeler sonucunda, İdare tarafından Gaziosmanpaşa Belediyesi sınırları dahilinde yüklenici firmaya 10 yıllığına kiraya verilen 75 adet Billboard ve 50 adet CLP Raket Reklam Panosundan oluşan reklam alanlarına ilişkin olarak yüklenici firma ile yapılan sözleşmenin 6’nci maddesinde;

“5393 sayılı Belediye Kanunu, 2464 sayılı yasa ve Reklam tabela yönetmeliği ile ilgili mevzuat hükümlerinden kaynaklanan ilan ve reklam vergisi, Belediye tarafından tespit edilmiş olan oranlar üzerinden hesap edilerek yüklenici tarafından ödenecektir.” hükmü yer aldığı görülmüştür.

Ancak bu düzenleme 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “İlan ve reklam vergisi” başlıklı ikinci bölümünde yer alan “Mükellef ve sorumlu” başlıklı 13’üncü maddesine aykırıdır.

Şöyle ki anılan maddede ilan ve reklam işlerini mutat meslek olarak ifa edenlerin başkaları adına yaptıkları ilan ve reklamlara ait vergileri mükellefler adına ilgili belediyeye yatırmaktan sorumlu oldukları belirtilmiştir. Ancak sözleşmenin bu hükmü ile yüklenici firmanın kanundan gelen vergi sorumluluğu ödevi bertaraf edilerek yüklenici firmaya doğrudan

ilan ve reklam vergisi mükellefiyeti tesis edilmiştir. Oysa beyanname verme şekli ile ödemeye ilişkin hükümler mevzuatta düzenlenmiştir. Dolayısıyla İdare ile yüklenici firma arasında düzenlenen sözleşmenin söz konusu maddesi 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’na aykırılık teşkil etmektedir.

Bu şekilde düzenlenen sözleşme nedeniyle, yüklenici firma tarafından vergi sorumlusu sıfatıyla reklam alanlarına ilan ve reklam veren kişi/firmalardan alınıp İdareye bildirilmesi ve ödenmesi gereken ilan ve reklam vergileri beyan edilmemektedir.

Reklam alanlarının her birinde bir yıl boyunca birbirinden farklı çok sayıda reklam faaliyeti yapılmaktadır. Söz konusu farklı reklamların ayrı ayrı her biri, ilan ve reklam vergisinin konusu oluşturmaktadır. Bu nedenle reklam alanlarını işleten firma tarafından reklam verenlerin her birinden sorumlu sıfatıyla ilan ve reklam vergisinin tahsil edilmesi ve İdareye beyan edilerek ödenmesi gerekmektedir.

Ancak yüklenici firma tarafından bahse konu reklam alanlarının her birinde yılda bir defa reklam faaliyeti yapılmış gibi hesaplanan vergi kendileri tarafından beyan edilmekte, böylelikle kanunda belirtilen usulde aylık beyanname ile alınması gereken vergilere göre çok daha düşük bir vergi ödenmektedir. Söz konusu durum İdarenin öz geliri olan ilan ve vergisi gelirlerini önemli düzeyde düşürmektedir.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Kurum menfaatlerinin korunmasını teminen, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’na uygun olarak reklam faaliyetini mutat meslek olarak yürütenlerden aylık beyanname alınması ve yıl içerisinde belirli dönemlerde yapılacak yoklama ve denetimler ile de bahse konu beyannamelerin doğruluğunun teyit edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 16: Belediye Gelirlerinden Bazılarının Tahakkuk Tahsilat Oranlarının Düşük Seviyede Gerçekleşmesi

Tahakkuk eden İdare gelirlerinden bazılarının tahsilinin düşük seviyede gerçekleştiği görülmüştür.

03.07.2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Belediye başkanının görev ve yetkileri” başlıklı 38’inci maddesinde;

“Belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.

...

f) Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek.

...” hükmü yer almaktadır.

10.12.2003 tarih ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun “Gelirlerin toplanması sorumluluğu” başlıklı 38’inci maddesinde “Kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur.” denilmektedir.

Aynı Kanunun “Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları” başlıklı 61’inci maddesinde ise muhasebe yetkilisine gelirlerin ve alacakların tahsili görevi verilmiştir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un, “Ödeme zamanı ve önce ödeme” başlıklı 37’nci maddesinde; amme alacaklarının hususi kanunlarında belli edilen zamanlarda ödeneceği, hususi kanunlarında ödeme zamanı tespit edilmemiş amme alacaklarının ise Maliye Vekaletince belirtilecek usule göre yapılacak tebliğden itibaren bir ay içinde ödeneceği ifade edilmiştir.

Kanunun “Ödeme emri” başlıklı 55’inci maddesinde;

“Amme alacağını vadesinde ödemeyenlere, 15 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumu bir ödeme emri ile tebliğ olunur.

Ödeme emrinde borcun asıl ve ferilerinin mahiyet ve miktarları, nereye ödeneceği, müddetinde ödemediği veya mal bildiriminde bulunmadığı takdirde borcun cebren tahsil ve borçlunun mal bildiriminde bulununcaya kadar üç ayı geçmemek üzere hapis ile tazyik olunacağı, gerçeğe aykırı bildirimde bulunduğu takdirde hapis ile cezalandırılacağı kayıtlı bulunur. Ayrıca, borçlunun 114 üncü maddedeki vazifeleri ve bu vazifeleri yerine getirmediği takdirde hakkında tatbik edilecek olan ceza bu ödeme emrinde kendisine bildirilir...” denilmektedir.

Aynı Kanunun “Cebren tahsil ve şekilleri” başlıklı 54’ncü maddesinde, ödeme müddeti içinde ödenmeyen alacağın, amme borçlusundan borcuna yetecek miktardaki malı haczedilerek tahsil edileceği belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, tahakkuk etmiş amme alacaklarının vadesinde ödenmemesi durumunda 15 gün içinde borçlarını ödemesi veya mal bildiriminde bulunması için bir "ödeme emri" düzenlenerek tebliğ edilmelidir. Düzenlenen ödeme emrinde kişiye, borcunu zamanında ödemez veya mal bildiriminde bulunmazsa borcunun cebren tahsil edileceği ve mal bildiriminde bulununcaya kadar üç ayı geçmemek üzere hapis ile cezalandırılacağı bildirilmelidir.

09.06.1932 tarih ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu’na göre ise; Belediyelerin 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 97’inci maddesine göre tahsil edilen ücret gelirleri, kira gelirleri ile sözleşme, haksız fiil ve haksız iktisaptan kaynaklanan alacakları için genel esaslara göre işlem yapılır. Bunlar hakkında 6098 sayılı Borçlar Kanunu ile 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümleri geçerlidir. Bu durumda belediyelerin 6183 sayılı Kanun kapsamına girmeyen alacakları için hukuk birimleri aracılığıyla icra dairelerine başvurusu gerekmektedir.

Ancak Belediyenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi sonucunda, ayrıntısı aşağıdaki tabloda gösterilen gelir kalemlerine ilişkin olarak tahakkuk kayıtları yapıldıktan sonra takibat kontrollerinin yapılmasında etkin olunmadığı dolayısı ile tahsilat oranlarının düşük düzeyde kaldığı görülmüştür. Ayrıca tahakkuk eden gelirlerin takibatlarının tam anlamıyla yapılmaması gelirlerin zaman aşımına uğraması riskini doğurmaktadır.

Tablo 15: Tahakkuk/Tahsil Oranı Düşük Gelirler Tablosu

Açıklama	Devreden Tahakkuk	2024 Yılı Tahakkuku	Toplam Tahakkuk	Toplam Tahsilat	Red ve İadeler	2024 Yılı Net Tahsilatı	Gelecek Yıla Devreden Tahakkuku	Tahsil Oranı (%)
Bina Vergisi	71.296.288	192.346.760	263.643.048	175.473.006	206.942	175.266.064	88.170.041	66
Arsa Vergisi	9.142.348	12.515.708	21.658.057	11.931.165	45.832	11.885.332	9.726.892	55
İlan Reklam	1.307.390	1.577.522	2.884.912	1.542.502	1.197	1.541.305	1.342.410	53
Çevre Temizlik Vergisi	21.192.574	33.985.149	55.177.724	23.424.412	80.410	23.344.001	31.753.312	42
Diğer İdari Para Cezaları	45.491.850	22.319.188	67.811.038	13.333.643	88.200	13.245.443	54.477.395	20
Genel Toplam	148.430.669	262.744.329	411.174.998	225.704.730	422.583	225.282.147	185.470.268	55

İdare tarafından, tahsilat oranlarını artırmak ve kanuni yükümlülüklerle uygun şekilde tahsilat süreçlerini iyileştirmek için bir takım önlemlerin alınacağı ifade edilmiştir.

Tahsilat oranlarının düşük düzeyde bulunması idarenin tahsilat mekanizmasının etkin işlemediğini göstermektedir. İdarenin finansal durumu göz önünde bulundurulduğunda öz gelirlerinin ana kalemleri olan ve yukarıdaki tabloda ayrıntılı bir biçimde gösterilen gelirleri için daha etkin bir takip ve tahsil mekanizmasının oluşturulması gelirleri olumlu yönde etkileyeceği gibi mevzuata uygunluğu da sağlayacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 17: Belediye Sınırları İçerisinde İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyet Yürüten İşletmelerin Bulunması ve Gerekli Yasal Müeyyidelerin Uygulanmaması

İdare sınırları içerisinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı bulunmamasına rağmen faaliyette olan işletmelerin bulunduğu ve bu işyerlerinden bazılarında gerekli müeyyidelerin uygulanmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “İşyeri açma izni harcı” başlıklı 81’inci maddesinde; belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir iş yerinin açılmasının İşyeri Açma İzni Harcına tabi olduğu belirtilmiştir.

10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik’in “İşyeri açılması” başlıklı 6’ncı maddesinde;

“Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır...” denilmektedir.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu’nun “Emre aykırı davranış” başlıklı 32’nci maddesinin birinci fıkrasındaki *“Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir.”* hükmüne göre de güncellenmiş yılı idari para cezasının, ruhsat almadan faaliyette bulunan işletmelere uygulanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Gaziosmanpaşa Vergi Dairesi kayıtlarına göre Belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren aktif iş yeri sayısının 27.006 adet olduğu, İdare kayıtlarında yer alan ruhsatlı işyeri sayısının ise 4.707 adet olduğu tespit edilmiştir. Yani 22.229 adet iş yeri için ruhsat düzenlenmediği görülmüştür.

Ayrıca İdare tarafından işyeri açma ve çalışma ruhsatı almadan faaliyette bulunan işletmelere süre tanınarak ihtar verildiği görülmüştür. 10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik’in “İşyeri açılması” başlıklı 6’ncı maddesinde;

“Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açamaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır...” denilmektedir.

Bu bağlamda, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik’e uyarınca belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde Yönetmelik kapsamında faaliyet gösterecek işyerlerinin ilgili belediyeden işyeri açma ve çalışma ruhsatı almış olması gerekmektedir.

Yapılan incelemeler sonucunda, İdare tarafından 2024 yılında 278 adet işyerinin ruhsat almadan faaliyette bulunulduğuna ilişkin olarak tespitler yapıldığı görülmüştür. Ruhsatsız faaliyette bulunan işyerlerinden 185 adedine mühürleme işlemi yapıldığı geriye kalan işyerlerinde herhangi bir işlem tesis edilmediği tespit edilmiştir.

İdare tarafından;

- Vergi dairesi kayıtları ile verilen ruhsat sayıları arasındaki farkın nedenlerinin İdareden kaynaklı olmayan sebeplere dayanmakta olduğu,
- İlçe sınırları içerisinde bulunan; bazı işyerlerine ait ruhsatların (diş hekimi, muhasebeci, mimarlık ve mühendislik ofisleri vb.) ilgili meslek odaları tarafından verildiği, bazı işyerlerine ait ruhsat işlemlerinin çeşitli nedenlerle (eksik evraklarının olması bir kısmının ise İmar, İtfaiye, Emniyet vb. yazışma ve denetimlerin süre alması) devam ettiği aynı zamanda bazılarının ise sanal ofis şeklinde faaliyette bulunduğu, geri kalan işyerlerin için de ruhsatlandırma işlemlerine başlanıldığı;
- Ruhsatsız olarak faaliyette bulunan işyerleri için ise gerekli denetimlere başlanıldığı

ifade edilmiştir.

Ancak bulguda tespiti yapılan işyerlerine meslek odaları tarafından ruhsat verilen işyerleri dahil edilmemiştir. Aynı zamanda idarenin cevabi yazısında ilçe sınırları içerisinde sanal ofis şeklinde faaliyette bulunan işyerlerinin varlığı belirtilmiş olsa da herhangi bir tespit yapılmamıştır.

Sonuç olarak, İdarenin yetki ve görev alanındaki işletmelerin işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının mevcudiyetinin denetiminin sağlanması ve ruhsatsız bir şekilde faaliyette bulunduğu tespit edilen iş yerleri ile ilgili olarak yasal müeyyidelerin uygulanması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 18: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

İdare bünyesinde istihdam edilen işçilerin kullandırılmamış yıllık izin haklarının bulunduğu tespit edilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde; işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği, 56'ncı maddesinde; yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu, 59'uncu maddesinde; iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği, 60'ıncı maddesinde; yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, işçinin yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ve işverence tutulması zorunlu kayıtların şeklinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle gösterileceği belirtilmiştir.

Bakanlık tarafından çıkarılan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde Kanun'da yer alan hükümlerle uyumlu olarak yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili hususlar düzenlenmiştir.

Ayrıca, 4857 sayılı Kanun'un "Yıllık ücretli izin hükümlerine aykırılık" başlıklı 103'üncü maddesinde 59'uncu madde gereğince hak edilmiş izni kullanmadan iş akdinin sona ermesi halinde, izne ait ücreti ödemeyen veya 60'ıncı maddede belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izni kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren

vekiline bu durumda olan her işçi için 2.666 TL (2024 yılı için güncellenmiş tutar) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden, işçilerin yıllık izin haklarından feragat edemeyecekleri ve işçilerin emeklilik veya herhangi bir nedenle iş akitlerinin sona ermesi halinde kullanılmamış izin haklarının ücrete dönüşeceği açıkça anlaşılmaktadır. İşçilerin izin haklarının yıllar itibarıyla kullandırılmadan biriktirilmesi uygulaması mevzuata uyarlı olmayıp Şirketin önemli tutarda ve defaten mali yük altına girmesine neden olacaktır. Ayrıca uygulama nedeniyle Şirket idari para cezasına maruz kalabilecektir.

Yapılan incelemeler sonucunda, Belediye bünyesinde çalışan 31 sürekli işçiden 10 tanesinin 50 günden fazla izin hakkı bulunduğu, 1433 şirket işçisinin 33 tanesinin 100 günden fazla, 205 tanesinin 50 günden fazla izin hakkı bulunduğu böylece işçilerin yıllık izinlerinin mevzuata uygun şekilde kullandırılmadığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, meri mevzuat hükümleri uyarınca, işçilerin yıllık izin haklarının kullandırılması yasal zorunluluk olup önerimiz doğrultusunda işlem yapılması halinde yüksek meblağda ödeme külfetine maruz kalınmaması yoluyla Kurum menfaatlerinin korunacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 19: Belediye Şirketinden Personel İstihdam Edilmesinde Yaklaşık Maliyetin Hazırlanmaması ve Sözleşmenin Türü ile Bedelinin Belirtilmemesi

696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında belediye şirketinden doğrudan alımla temin edilmeye başlanan personel için yaklaşık maliyet cetveli hazırlanmamış ve sözleşme yapılmasına rağmen sözleşmenin türü ile bedeli belirtilmemiştir.

696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile taşeron personelin Belediye Şirketlerinde kadroya geçirilmesi ve Belediyenin personel temininin şirketleri eliyle gördürülmesi düzenlenmiştir. Bu kapsamda 28.04.2018 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 2018/11608 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile “İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar” yürürlüğe konulmuştur.

Anılan Usul ve Esaslar'ın "Hizmetlerin gördürülmesi" başlıklı 6'ncı maddesinde göre; belediyeler ile bağlı kuruluşları personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak, birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait şirketlere gördürebilir. Bu kapsamda yapılacak personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerin bedelinin tespitinde, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin yaklaşık maliyetin tespitine ilişkin hükümlerine uyulması zorunludur. Bu Usul ve Esaslarda düzenlenmeyen hususlarda Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği eki Hizmet İşleri Genel Şartnamesi ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır. Bu kapsamdaki hizmet alımlarında taraflar arasında sözleşme imzalanması zorunludur.

Diğer yandan, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Yaklaşık maliyetin hesaplanmasına esas miktar ve fiyatların tespiti" başlıklı 8'inci maddesinin birinci fıkrasına göre; İdareler, yaklaşık maliyetin hesaplanabilmesi için öncelikle ihale konusu hizmeti oluşturan iş kalemlerini veya gruplarını ve bunlara ilişkin miktarları tespit ederler. Bu amaçla, idare tarafından gerek duyulduğunda, Yönetmelik'te belirtilen esas ve usuller çerçevesinde miktar araştırması da yapılabilir.

Yönetmelik'in 9'uncu maddesinde yaklaşık maliyetin hesaplanmasına ve güncellenmesine, 17'nci maddesinde ise İdarenin sözleşme tasarısını bu Yönetmelik ekinde yer alan tip sözleşmeyi esas alarak hazırlayacağına ilişkin hükümler yer almaktadır.

Belediye şirketlerinden personel alımının 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın yapılabilmesi, söz konusu alımlarda herhangi bir usul ve esas olmadığı anlamına gelmemektedir. Her ne kadar, Kanun koyucu mezkûr alımları 4734 sayılı Kanun'da sayılan ihale usulleri ile doğrudan temin yönteminin dışına çıkarmışsa da 696 sayılı KHK bağlamında, yaklaşık maliyetin hazırlanması ve sözleşmenin yapılmasında ihale mevzuatına atıflar yapılmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden; 696 sayılı KHK kapsamında belediye şirketlerinde istihdam edilmeye başlanan personelin belediyeler tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle temin edileceği, bu kapsamda yapılacak personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerin bedelinin tespitinde,

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin yaklaşık maliyetin tespitine ilişkin hükümlerine uyulmasının zorunlu olduğu ve idare ile şirket arasında söz konusu Yönetmelik ekinde yer alan tip sözleşme kapsamında sözleşme düzenlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; İdarenin, Gop Kent Yönetim AŞ'den doğrudan alım suretiyle işçi temin edilmesinde, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nde belirtilen usul ve esaslara uyulmadığı tespit edilmiştir.

Şöyle ki, İdare ile Gop Kent Yönetim AŞ arasında imzalanan sözleşmenin türü ile bedeli belirtilmemiş ve sözleşmenin ayrılmaz parçası ve eki mahiyetinde olan birim fiyat teklif cetveli hazırlanmamıştır.

İdare tarafından, 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile personelin şirket bünyesine geçirilmesi sonrası gerçekleşen söz konusu alımların, bir ihale süreci olarak değerlendirilmemesi gerektiği, yasal düzenleme belediyelere yalnızca doğrudan temin yolunu açtığı için herhangi bir ihale süreci gerekliliğinin bulunmadığı, personelin ücretleri ve sosyal hakları toplu iş sözleşmeleri ile belirlendiğinden söz konusu personel alımlarına ilişkin yaklaşık maliyet belirlemelerine gerek olmadığı ifade edilmiş olsa da “İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar” da Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği ve Hizmet İşleri Genel Şartnamesi'ne atıf yapılarak yaklaşık maliyet cetveli hazırlanması ve sözleşme yapılması zorunlu hale getirilmiştir.

Sonuç olarak, Belediye şirketlerine yapılacak hakediş ödemelerinin temel dayanağı, İdare ile şirket arasında imzalanan sözleşmelerdir. Bu kapsamda yaklaşık maliyet cetveli hazırlanmalı ve birim fiyat teklif cetvelinde işçilik kalemlerine teklif edilen birim fiyatlar ile miktarların çarpımı sonucu bulunacak olan bedel, sözleşme bedelini oluşturmalıdır. Ayrıca, Sözleşmenin türü birim fiyatlı sözleşme olmalıdır. Personele asgari ücretin üzerinde ödeme yapılmasının öngörülmesi halinde ise bu ücretin brüt asgari ücretin en az yüzde (%) kaç fazlası olacağı idarece belirlenerek, bu oran üzerinden yaklaşık maliyet hesaplanmalı ve söz konusu oran idari şartnamede açıkça gösterilmelidir. Dolayısıyla 696 sayılı KHK kapsamında İdare şirketten işçi temin edilmesinde Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nde belirtilen süreçlere uyulmalıdır.

BULGU 20: Doğrudan Hizmet Alımı Kapsamında Çalıştırılan Personele İlişkin Olarak Belediye Şirketine Hakedişlerin Eksik Ödenmesi

696 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında Belediye Şirketinde istihdam edilen işçiler için Şirkete ödenmesi gereken hakedişlerin, SGK primi ile gelir ve damga vergisi tutarı kadar eksik ödendiği yani net ücretler üzerinden ödeme yapıldığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla Şirket tarafından yükümlülüklerin ilgili kurumlara zamanında yerine getirilemediğinden sürekli olarak artan bakiyenin oluştuğu ve Şirketin ek mali yükümlülüklerle maruz bırakıldığı görülmüştür.

696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan düzenleme sonucunda belediyeler tarafından belediye şirketlerinden 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın personel hizmet alımı yapılmaktadır. Söz konusu personel alımı neticesinde belediyeler tarafından kendi şirketlerine sözleşme koşullarına göre tespit edilen hakedişler ödenmektedir.

Belediye tarafından Belediye Şirketine düzenlenen hakedişlerin incelenmesi sonucunda, hakedişlerin, Belediyenin kendi Şirketinden temin ettiği personele yönelik olarak net ücret, bireysel emeklilik kesintisi ve icra kesintisi kalemlerinden oluştuğu görülmüştür. SGK primleri ve vergi tutarlarının ise Şirkete ödenmediği tespit edilmiştir. Uygulama nedeniyle Şirket, personelin SGK primleri ile ücretlerinden kesilen gelir ve damga vergisini alacaklı kurumlara zamanında ödeyememekte, bu nedenle de söz konusu borçlar ile ilgili olarak gecikme zammına maruz kalmaktadır. Şirket yükümlülüklerinin nihayetinde İdare tarafından karşılanması zorunluluğu nedeniyle İdare bütçesine fazladan külfet getirmektedir.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından Şirkete ödenmesi gereken meblağ net ücret, bireysel emeklilik tutarı ve icra kesintisi toplamı ile SGK primleri ve vergiler üzerinden hesaplanmalıdır. Aksi halde Şirket tarafından mali yükümlülüklerin zamanlı olarak yerine getirilememesi nedeniyle gecikme zammı ve faizi gibi ek mali yükümlülüklerle maruz kalmaktadır. Kamu kaynaklarının ekonomik ve verimli kullanılmasını teminen hakedişlerin tüm hizmet maliyetini kapsayacak şekilde ödenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 21: Engelli Personel Çalıştırılma Zorunluluğuna Uyulmaması

İdare tarafından memur kadrolarında mevzuatın öngördüğü oranda engelli personel istihdamının sağlanmadığı görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Engelli personel çalıştırma yükümlülüğü" başlıklı 53'üncü maddesine uyarınca kurum ve kuruluşlar anılan Kanun'a göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda %3 oranında engelli çalıştırmak zorundadır. Kanun'da belirtilen oranın hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (yurtdışı teşkilat hariç) toplam dolu kadro sayısının dikkate alınması gereklidir.

Mezkûr Kanun'un 53'üncü maddesine dayanılarak hazırlanan Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmelik'in "Kadroların tahsisi" başlıklı 10'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre engellilerin atanmasına tahsis edilecek kadro sayısının tespitinde, ilgili kamu kurum veya kuruluşunun yurtdışı teşkilatı hariç toplam dolu memur kadro sayısının %3'ü dikkate alınacağı belirtilmiştir.

Ayrıca aynı maddenin ikinci fıkrasında kamu kurum ve kuruluşlarının, hizmet gereklerine göre engellilerin atanmasına tahsis edecekleri münhal kadrolarını, EKPSS sonuçlarına veya kura usulüne göre yerleştirme yapılmasını sağlayacak şekilde farklı eğitim düzeyi, hizmet sınıfları ve unvanlar itibarıyla hazırlanmasının esas olacağı düzenlenmiştir.

Yapılan incelemeler sonucunda, İdarede memur kadrolarında istihdam edilen toplam 305 personel olduğu, %3 oranına tekabül eden toplam 9 engelli memur istihdam edilmesi gerektiği ve halihazırda 6 engelli memur çalıştırıldığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca memur kadrolarında çalıştırılması gereken sayıda engelli personel istihdamının sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 22: Mali Kaynakların Bir Kısımının Vadeli Hesaplarda Değerlendirilmemesi

Belediye mevduatlarının bir kısmının Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda vadeli hesaplarda değerlendirilmediği görülmüştür.

Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'nin "Uygulama ve kullanılacak araçlar" başlıklı 5'inci maddesinde, genel bütçe dışındaki kamu idarelerinin kendi bütçeleri ve tasarrufları altında bulunan mali kaynaklarını değerlendirme araçlarından birinin, TL cinsi vadesiz ve/veya vadeli mevduat ile özel cari hesap ve/veya katılma hesapları olduğu belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Kaynakların değerlendirilmesi ve nemalandırma" başlıklı 6'ncı maddesinde, kurumların mevduat olarak değerlendirmeyi öngördükleri mali kaynakları için vadeli mevduat oranının Yönetmelik ekinde yer alan ve ilgili vadelere karşılık gelen oranlardan daha yüksek olamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Kaynakların etkili ekonomik verimli kullanılması açısından İdarenin; likidite ihtiyacını günlük, haftalık ve aylık olarak planlı bir şekilde belirlemesi ve ihtiyaç fazlası varlıklarını gecelik veya haftalık vadeli hesaplarda değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemeler sonucunda, Belediye kaynaklarının bir kısmının, gerekli planlama yapılmayarak vadeli hesaplar yerine vadesiz hesaplarda tutulduğu görülmüştür.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup vadeli hesapların açıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, vade açısından gerekli planlama yapılarak ihtiyaç fazlası varlıkların vadeli hesaplarda bulundurulması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 23: Otopark Hesabında Toplanan Meblağın Amacı Dışında Cari Harcamalarda Kullanılması

İdarenin otopark hesabında bulunan tutarların amacına aykırı kullanıldığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Otoparklar" başlıklı 37'nci maddesinin üçüncü fıkrasında;

"... Kullanma izni alındıktan sonra otopark yeri, plana ve yönetmelik hükümlerine aykırı olarak başka maksatlara tahsis edilemez. Bu fıkra hükmüne aykırı hareket edildiği takdirde ilgili idarece yapılacak tebligat üzerine en geç üç ay içerisinde bu aykırılık giderilir. Mülk sahibi tebligata rağmen müddeti içerisinde gerekli düzeltmeyi yapmaz ise, belediye encümeni veya il idare kurulu kararı ile bu hizmet ilgili idarece yapılır ve masrafı mal sahibinden tahsil edilir. ..." hükmü yer almaktadır.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 37'nci ve 44'üncü maddelerine dayanılarak çıkarılan Otopark Yönetmeliği'nin "Genel esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasında; binayı kullananların otopark ihtiyacının bina içinde veya parselinde karşılanmasının bu fıkra da belirtilenler haricinde zorunlu olduğu belirtildikten sonra, otopark ihtiyacı kısmen veya tamamen parselinde karşılanamayan durumlar ayrıntılı olarak sayılmıştır. Aynı fıkra da, otopark ihtiyacı karşılanamayan parsellerde, ihtiyacın komşu parsellerle ortak otopark uygulaması veya ada içi otopark uygulamaları şeklinde karşılanacağı, otopark olarak gösterilen yapı ya da bağımsız bölüm ile bu otoparkı kullanacak olan yapı ya da bağımsız bölümlerin tapularında ayrı ayrı süresiz irtifak kurulacağı, tapu kütüğünün beyanlar hanelerinde bu konuda belirtme yapılması kaydıyla; 1500 metrelik yarıçap veya 2000 metrelik yürüme mesafesi içinde kamulaştırmaya konu olmayan başka parselden ya da binadan veya binaların zorunlu olarak ayrılması gerekenler haricindeki müstakil otopark olarak ayrılmaya müsait olan bölümlerinden veyahut ticari otoparklardan karşılanacağı belirtildikten sonra yine çözüm sağlanamaması halinde, ilgili idarelerce, Yönetmelik'in 12'nci maddesinde yer alan esaslar dâhilinde bedel alınmak suretiyle bölge otoparkından yer tahsis edilerek ihtiyacın karşılanacağı ifade edilmiştir.

Diğer yandan, Yönetmelik'in "Otopark bedelinin tespit, tahakkuk ve tahsili" başlıklı 12'nci maddesine göre: Otopark bedellerinin kamu bankalarından herhangi birinde açılacak otopark hesabına yatırılması ve bu hesapta toplanan meblağa yasaların öngördüğü faiz oranının uygulanması zorunlu olup, Yönetmelik'in "Otopark hesabından yapılacak harcamalar" başlıklı 13'üncü maddesine göre de otopark hesabında toplanan meblağın otopark tesisi dışında başka bir amaçla kullanılmaması gerekmektedir.

Mevzuatın ilgili hükümlerinden anlaşılabacağı üzere; otopark ihtiyacının bina içinde veya parselinde karşılanması esas olup zorunlu nedenlerle yukarıda belirtilen şekliyle otopark sağlanamayan durumlarda; belediyece, bedel alınmak suretiyle bölge otoparkından yer tahsis edilerek ihtiyacın karşılanması mümkündür. Alınan bedelin kamu bankalarında açtırılan otopark hesabına yatırılması gerekmektedir. Hesapta toplanan meblağlar ise sadece bölge veya genel otoparkların yapımında kullanılacak olup idarelerin başka harcamalarında kullanılamayacaktır.

Yapılan incelemeler sonucunda; 2024 yılı içerisinde otopark hesabında bulunan 44.117.500,00 TL'nin İdareye ait vergi resim ve harç ödemeleri için kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu hesapta bulunan tutarların idarenin cari iş ve işlemlerinde kullanılması ise mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

İdare tarafından, otopark hesaplarında biriken meblağların yalnızca bölgesel otopark yapımları için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin otopark hesabında toplanan tutarların, mevzuatında belirtildiği üzere, belediye sınırları içindeki otopark ihtiyacının karşılanması için kullanılması sağlanmalıdır.

BULGU 24: Büyükşehir Belediyesi Tarafından İdareye Gönderilmesi Gereken Payların Takibinin Yapılmaması

Büyükşehir Belediyesi tarafından İdareye gönderilmesi gereken payların zamanında gönderilmediği, İdarenin de gerekli takip ve başvuru yollarını işletmediği görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun “Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları” başlıklı 7’nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde; karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek büyükşehir belediyelerinin görev ve sorumlulukları arasında sayılmıştır. Kanun’un “Büyükşehir belediyesinin gelirleri” başlıklı 23’üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde de yukarıda belirtilen hükme göre tespit edilen park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirin %50’sinin ilçe belediyelerine nüfuslarına göre dağıtılacağı düzenlenmektedir.

Mezkûr Kanun’un 23’üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde; 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nda yer alan oran ve esaslara göre büyükşehir belediyesince tahsil olunacak at yarışları dâhil müşterek bahislerden elde edilen Eğlence Vergisinin %20’sinin müşterek bahislere konu olan yarışların yapıldığı yerin belediyesine, %30’unun da nüfuslarına göre dağıtılmak üzere diğer ilçe belediyelerine gönderileceği hükmüne yer verilmiştir.

Yine 23’üncü maddenin birinci fıkrasının (o) bendinde ise; büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyelerinin birbirlerine ödemeleri gereken tutarların zamanında ödenmemesi durumunda, ilgili belediyenin talebi üzerine söz konusu tutarların İller Bankası AŞ tarafından, yükümlü belediyenin genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek alacaklı belediyenin hesabına aktarılacağı hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “Müze giriş ücretleri ile madenlerden belediyelere pay” başlıklı mükerrer 97’nci maddesinde;

“a) Cumhurbaşkanlığına bağlı milli saraylar hariç belediye ve mücavir alan sınırları içinde gerçek ve tüzelkişilerce işletilen her türlü müzelerin giriş ücretlerinin % 5’i belediye payı olarak ayrılır.

Belediye payı olarak ayrılan miktarın, tahsilini takip eden ayın 15 inci günü akşamına kadar müzenin bulunduğu yer (27.6.1984 gün ve 3030 sayılı Kanunun uygulandığı şehirde Büyük Şehir Belediyelerine) belediyesine ödenmesi mecburidir.

Büyük Şehir Belediyelerince tahsil edilen payın yüzde 75’i Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre nüfusları oranında ilgili ilçe belediyelerine dağıtılır.” hükmü yer almaktadır.

Yapılan incelemeler sonucunda;

-Büyükşehir Belediye Meclisi kararı ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde tespit edilen araç park yerlerinin işletilmesinin belirlenen bedel karşılığında devredilmesine ve kazanç elde edilmesine rağmen 2024 yılının tamamına isabet eden İdare payı tutarlarının gönderilmediği,

-At yarışları dâhil müşterek bahislerden elde edilen Eğlence Vergisinin %30’undan İdare nüfusuna göre isabet eden tutarların (TJK Payı) 2024 yılının tamamına isabet eden İdare payı tutarlarının gönderilmediği,

-Müze giriş ücretleri üzerinden İdare payına isabet eden tutarların (Kültür Bakanlığı Müze Payları ve Kültür AŞ Müze Payları) 2024 yılının tamamına isabet eden İdare payı tutarlarının gönderilmediği,

Tespit edilmiştir.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İBB tarafından gönderilmesi gereken İdare payına düşen tutarların takip ve tahsil işlemlerinin mevzuat hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesi, İdarenin ise gerekli takip ve başvuru yollarını kullanması gerekmektedir.

BULGU 25: Spor Kulüplerine Yapılan Yardımlar İçin Gerekli Takip İşlemlerinin Yapılmaması

Belediye tarafından amatör spor kulüplerine yapılan nakdi yardımlar ile ilgili yasal olarak aranması gereken harcama belgelerinin Belediyeye sunulmadığı, takip işlemlerinin de yapılmadığı görülmüş olduğundan yardımların amacına uygun olarak kullanılıp kullanılmadığı tespit edilememiştir.

03.07.2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14' üncü maddesinde;

"Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir.

(Ek fıkra: 12/11/2012-6360/17 md.; Değişik: 12/7/2013-6495/100 md.) Belediyelerin birinci fıkranın (b) bendi uyarınca, sporu teşvik etmek amacıyla yapacakları nakdi yardım, bir önceki yıl genel bütçe vergi gelirlerinden belediyeleri için tahakkuk eden miktarın; büyükşehir belediyeleri için binde yedisini, diğer belediyeler için binde on ikisini geçemez." hükmü yer almaktadır.

Yapılacak yardımlarla ilgili olarak usul ve esasların düzenlendiği 17.07.2006 tarih ve 26231 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Dernek, Vakıf, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık ve Benzeri Teşekküllere Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Bütçelerinden Yardım Yapılması Hakkında Yönetmelik' in "Tanımlar" başlıklı 4' üncü maddesinde;

"b) Teşekkül: Yardım yapılacak dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri tüzel kişileri,"

"Yardımların kullanılması, izlenmesi ve denetlenmesi" başlıklı 7' nci maddesinde;

"(1) Teşekküller, yardımları kamu yararı gözeterek veriliş amacına uygun olarak kullanmak zorundadır.

(2) Yardım alan teşekküller, yardımın amacına uygun olarak harcanıp harcanmadığına ilişkin bilgi, belge ve kayıtların birer örneği ile faaliyet raporlarını, faaliyetin bitimini müteakip

bir ay içinde veya devam eden faaliyetlerine ilişkin bilgi, belge ve raporlarını takip eden yılın ilk ayı içerisinde yardım yapan idareye göndermek zorundadır.

(3) Yardım yapan idareler, yapılan yardımla sınırlı olmak üzere gerekli gördüğü her türlü inceleme, kontrol ve denetimi yapmaya yetkilidir. Denetim sırasında görevli memur tarafından istenecek bilgi, belge ve kayıtların gösterilmesi, verilmesi, sorulan soruların yazılı ve/veya sözlü olarak cevaplandırılması zorunludur.” hükümleri yer almaktadır.

Mezkûr mevzuat bir arada değerlendirildiğinde, belediyelerin amatör spor kulüplerine ayni ve nakdi yardım yapmaları mümkün olmakla birlikte yapılacak yardımların belediyelerin gelirlerine göre belirlenecek miktarı aşmaması, yardımın amacına uygun harcanmasının kontrol edilmesi ve harcama belgelerinin temin edilmesine bağlı olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Bu bağlamda kontroller, harcamalara ilişkin fiş, fatura gibi belgelerin yardım yapılan kuruluşlardan talep edilmesi ve incelenmesi suretiyle yapılmalıdır.

Belediyenin 2024 yılı hesap ve işlemlerinin incelenmesi sonucunda, İdarenin muhtelif tarihlerde amatör spor kulüplerine toplam 2.800.000,00 TL nakdi yardımda bulunduğu ve ödemelerin genel giderler karşılığı olmak üzere yapıldığı görülmüştür.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Belediye tarafından amatör spor kulüplerine yapılan nakdi yardımların amacına uygun olarak kullanılıp kullanılmadığı tespiti için yasal olarak aranması gereken harcama belgelerinin Belediyeye sunulması sağlanarak takip işlemlerinin yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 26: Mevzuatı Gereği Hayvan Bakımevleri Kurmak ve Rehabilitasyon İşlemlerini Gerçekleştirmek İçin Ayrılması Gereken Payların Ayrılmaması

Hayvan bakımevleri kurmak ve rehabilitasyon işlemlerini gerçekleştirmek için kesinleşmiş en son bütçe gelirlerinden ayrılması gereken payların tam olarak ayrılmadığı ve ayrılan kadar kısmının amacına uygun kullanılmadığı tespit edilmiştir.

5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu’nun “Belediyelerin sorumluluğu” başlıklı Ek 1’inci maddesinin birinci fıkrasında; Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan büyükşehir ilçe belediyeleri ile diğer belediyeler tarafından sahipsiz veya güçten düşmüş ya da tehlike arz eden hayvanların korunması ve bakımının yapılması ile rehabilitasyonunun sağlanması amacıyla hayvan bakımevleri kurulacağı düzenlenmiştir.

Aynı Kanun'un Geçici 4'üncü maddesinde;

“Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yetmiş beş bini aşan belediyeler 31/12/2022, diğer belediyeler ise 31/12/2024 tarihine kadar ek 1 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen hayvan bakımevlerini kurmakla yükümlüdür.

Belediyeler bu madde yürürlüğe girdikten sonra üç yıl süreyle birinci fıkra gereğince hayvan bakımevleri kurmak ve rehabilitasyon işlemlerini gerçekleştirmek için kesinleşmiş en son bütçe gelirlerinin binde beşi oranında kaynak ayırır. Bu oran büyükşehir belediyelerinde binde üç olarak uygulanır. Bu fıkra uyarınca ayrılan ödenekler başka bir amaç için kullanılamaz.” hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri uyarınca, belediyeler tarafından sahipsiz veya güçten düşmüş ya da tehlike arz eden hayvanların korunması ve bakımının yapılması ile rehabilitasyonunun sağlanması amacıyla hayvan bakımevleri kurulması gerektiği, nüfusu yetmiş beş bini aşan belediyelerin 31.12.2022 tarihine kadar hayvan bakımevlerini kurmakla yükümlü olduğu, belediyeler bu madde yürürlüğe girdikten sonra üç yıl süreyle hayvan bakımevleri kurmak ve rehabilitasyon işlemlerini gerçekleştirmek için kesinleşmiş en son bütçe gelirlerinin binde beşi oranında kaynak ayırması gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemeler sonucunda, İdare tarafından hayvan bakımevleri kurulduğu ancak bakımevleri kurmak ve rehabilitasyon işlemlerini gerçekleştirmek için en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin (1.451.877.510,74 TL) binde beşi oranında (7.259.387,55 TL) kaynak ayrılması ve bu ödeneklerin başka bir amaç için kullanılmaması gerekirken 6.000.000,00 TL ödenek ayrıldığı bu ödeneklerin 1.427.628,40 TL'sinin hayvan bakım ve rehabilitasyonu için harcandığı görülmüştür.

İdare tarafından hayvan bakımevleri kurmak ve rehabilitasyon işlemleri için yeteri kadar ödenek ayrılmadığı, ayrılan ödeneklerinde tamamen bu amaç için harcanmadığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, hayvan bakımevleri kurmak ve hayvanların rehabilitasyonu için gereken tutarların mevzuata uygun olarak ayrılması ve bu ayrılan ödeneklerin sadece bu amaçla harcanması gerekmektedir.

BULGU 27: Aile Cüzdanı Alımlarının Belediye Muhasebe Kayıtlarında Takip Edilmesi

Mal Müdürlüğünden alınan aile cüzdanları için tahsil edilen bedellerin Belediye hesapları ile ilişkilendirilmemesi gerektiği halde alım bedellerinin bütçeden ödenmesi ve bunların satışı sonucu tahsil edilen tutarların bütçeye gelir kaydedilmesi suretiyle Belediye hesaplarında takip edildiği görülmüştür.

Evlendirme Yönetmeliği'nin "Evlendirme memurluğunun görev, yetki ve sorumlulukları" başlıklı 6'ncı maddesinde; evlendirme memurlarına aile cüzdanı düzenleme görevi verilmiş olup belediye personeli arasından görevlendirilen evlendirme memurlarının belediye başkanına karşı sorumlu oldukları düzenlenmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Aile cüzdanlarının mal sandıklarından alınması" başlıklı 54'üncü maddesinde; aile cüzdanlarının il ve ilçe mal sandıklarınca evlendirme memurlarına kredili olarak verileceği, bu cüzdanların zimmetle verilmesi ve bedelinin tahsili hususlarında Devlet Muhasebesi Muamelat ve Genel Yönetmelik hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Bu hüküm ile hem muhasebe yönetmeliklerine atıf yapılmış hem de aile cüzdanlarının ilgili mal müdürlüğü veya defterdarlık muhasebe müdürlüğünce belediye tarafından görevlendirilecek yetkili memurlara zimmetle verilmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Değerli kâğıtlara ilişkin işlemler" başlıklı 498'inci maddesine göre; değerli kâğıtlar kapsamında olan aile cüzdanları yetkili memurlara, satıldıkça bedeli teslim edilmek üzere zimmetle verilir. Aynı maddenin devamındaki hükme göre ise yetkili memurlar, muhasebe birimlerinden zimmetle aldıkları değerli kâğıtların satış hasılatını en çok on beş günde bir ve her halde mali yılın son iş gününde ilgili mal müdürlüğü veya defterdarlık muhasebe birimi veznesine veya banka hesabına yatırmak zorundadırlar.

Anılan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, aile cüzdanlarının Belediyenin yetkili memurları tarafından mal müdürlüğünden zimmetle ve bedelsiz alınacağı, söz konusu cüzdanlar satıldıkça tahsil edilen tutarların mevzuatta belirlenen sürelerde ilgili mal müdürlüğüne yine yetkili memurlar tarafından yatırılması gerektiği anlaşıldığından Belediyenin aile cüzdanlarının satın alınması, satılması, muhafaza edilmesi ve muhasebeleştirilmesi ile ilgili herhangi bir yükümlülüğü olmadığı değerlendirilmektedir.

Yapılan incelemeler sonucunda, aile cüzdanı bedellerinin Belediye bütçesinden karşılandığı, cüzdanların ilgililere satışı yapıldıkça tahsil edilen tutarların Belediye bütçesine gelir kaydedildiği ve bunlara ilişkin işlemlerin Belediye muhasebe kayıtlarında izlendiği tespit edilmiştir.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereği, değerli kâğıt niteliğini haiz aile cüzdanlarına ilişkin yetkili memur eliyle gerçekleşen teslim işlemlerinin zimmetle yapılması, cüzdanların alım ve satışına ilişkin işlemlerin Belediye ve Belediyenin muhasebe kayıtları ile ilişkilendirilmemesi gerekmektedir.

BULGU 28: Duran Varlıklar Amortisman Defterinin Tutulmaması ve Varlıkların İlgili Hesaplarda Ayrıntı Koduyla Gösterilmemesi Nedeniyle Gerçeğe Uygun Amortisman Ayrılamaması

İdarenin tarafından taşınmazların yardımcı hesap kodlarıyla izlenmediği, duran varlıklar amortisman defterinin tutulmadığı ve hatalı olarak taşınmazların toplam değeri üzerinden amortisman ayrıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı, bu Yönetmelik kapsamına dâhil kamu idarelerince muhasebe sistemine dâhil edilen maddi duran varlıklardan hangilerinin amortismanına tabi tutulacağı ve bunlara ilişkin uygulanacak amortisman süre, yöntem ve oranları ile ilgili olarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen esas ve usullerin uygulanacağı belirtilmiştir.

Yönetmelik'in 202'nci maddesinde, bu hesabın maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılacağı 203'üncü maddesinde ise, maddi duran varlıklar hesapları için ayrılan amortisman tutarlarının yılsonunda bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydedileceği düzenlenmiştir. Bu bağlamda, maddi duran varlıkların her biri için ayrılan amortismanın Yönetmelik'te belirtilen şekilde muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Diğer yandan, Yönetmelik'in 491'inci maddesinde, kamu idaresinin muhasebesinde tutulması zorunlu defterler arasında "Duran Varlıklar Amortisman Defteri" de sayılmıştır.

Ayrıca 04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmî Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren Amortisman ve Tükenme Paylarına ilişkin Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği’nin 9’uncu maddesinde amortisman tabi her bir varlığın, Ek-2’de yer alan Duran Varlıklar Amortisman Defterine kaydedileceği belirtilmiştir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi sonucunda, İdarenin mali kayıt ve tablolarında, taşınmazların ilgili duran varlık hesaplarına yardımcı hesap kodlarıyla ayrı ayrı kaydedilmediği dolayısıyla, 251-Yer Altı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252-Binalar Hesaplarında kayıtlı taşınmazların her biri için amortisman ayrılmadığı görülmüştür. Ayrıca Duran Varlıklar Amortisman Defterinin tutulmaması nedeniyle de her bir taşınmaz için ayrılması gereken tutarın hesaplanamadığı tespit edilmiştir. Amortisman ayırma işlemleri hatalı olarak kayıtlı toplam bedel üzerinden gerçekleştirilmektedir.

Duran varlıkların amortisman hesaplamalarının edinim tarihlerinin gözetilmeden ve münferit hesaplama yapılmadan gerçekleştirilmesi nedeniyle, her ne suretle olursa olsun kayıtlardan çıkarma durumunda ilgili duran varlığa ne kadar amortisman ayrıldığına bilinmemesi veya duran varlığın amortisman ayırma süresinin dolmasına rağmen amortisman ayrılmaya devam edilmesine neden olabilecektir. Dolayısıyla, amortisman tutarları gerçeği yansıtmamaktadır.

Yapılan incelemeler sonucunda, Belediyenin aktifinde yer alan duran varlık sayısının ve çeşidinin çokluğu, her birinin aktife giriş tarihlerinin ve amortisman oranlarının farklı olması ve “duran varlıklar amortisman defterinin” tutulmuyor olması sebebiyle ayrılması gereken amortisman tutarı hesaplanamamıştır.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, amortisman tutarlarının gerçeğe uygun ayrılmasını ve Kurum mali tablolarının doğru ve güvenilir bilgi sunmasını teminen duran varlıklar amortisman defterinin tutulması ve muhasebe kayıtlarının meri mevzuata uygun yapılması gerekmektedir.

BULGU 29: Yevmiye Defteri Kayıt İşlemlerinde Hatalı Uygulamaların Olması

İdarenin yevmiye defterinde bazı yevmiye numaralarının atlanarak boş yevmiye bırakıldığı ve mevzuat hükümlerine aykırı olarak geriye dönük kayıtların yapıldığı görülmüştür.

A- Yevmiye Defterinde Boş Yevmiye Kayıtlarının Bulunması

İdarenin yevmiye defterinde bazı yevmiye numaralarının atlanarak boş yevmiye bırakıldığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Yevmiye sistemi, muhasebeleştirme belgeleri ve açılış kayıtları" başlıklı 43'üncü maddesinin birinci fıkrasında; muhasebe kaydına konu olan mali işlemlerin, yevmiye tarih ve numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedileceği; buradan da usulüne göre büyük defter ve yardımcı defterlere sistemli bir şekilde dağıtılacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Kullanılacak defterler ve kayıt düzeni" başlıklı 44'üncü maddesine göre de yevmiye defteri, kayda geçirilmesi gereken işlemlerin yevmiye tarih ve numarasıyla ve maddeler halinde düzenli olarak yazıldığı müteselsil sıra numaralı defterdir.

Yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümlerine göre yevmiye defterine kayıtların müteselsil olarak yapılması ve her bir işleme ayrı bir yevmiye numarası verilmesi gerekmektedir.

Söz konusu hususa ilişkin olarak yapılan incelemeler sonucunda, muhasebe kayıtlarında Yönetmelik hükümlerine aykırı olarak toplamda 39 adet yevmiye numarasının boş bırakıldığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, muhasebe sisteminin yevmiye numaralarının boş bırakılmasına izin vermemesinin sağlanması yoluyla mevzuata uyumluluğun sağlanacağı değerlendirilmektedir.

B- Yevmiye Defterinde Geriye Dönük Kayıt Yapılması

İdare tarafından mevzuat hükümlerine aykırı olarak geriye dönük olarak muhasebe kayıtları yapıldığı görülmüştür.

Yukarıda da belirtildiği üzere muhasebe kaydına konu olan mali işlemlerin yevmiye tarih ve numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedilmesi, buradan da usulüne göre büyük defter ve yardımcı defterlere sistemli bir şekilde dağıtılması; muhasebeleştirme belgelerinin yevmiye tarih ve numarası sütunlarına, gerçekleşen işlemlerin kayda geçirildikleri tarih ile hesap döneminin başında (1)'den başlayıp, hesap döneminin sonuna kadar devam eden birer numara verilmesi, gerek yevmiye defteri ve gerekse

büyük defter ve yardımcı defter kayıtlarında bu yevmiye numaralarının esas alınması; geriye dönük ve mükerrer herhangi bir kayıt yapılmaması gerekmektedir.

Yapılan incelemeler sonucunda, İdarenin muhasebe kayıtlarında Yönetmelik hükümlerine aykırı olarak 4.144 adet geriye dönük kayıt yapıldığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından, tenkit konusu hususa iştirak edilmiş olup düzeltici işlemlere başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, muhasebe kayıtlarının maddeler halinde yevmiye defterine günlük ve sıralı olarak kaydedilmesi, geriye dönük kayıt işlemlerinin yapılmaması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
İdarenin Mülkiyetinde, Yönetiminde veya Kullanımındaki Taşınmazların Cins Tashihlerinin Tamamlanmaması ve Taşınmaz İcmal Cetvelinin Hazırlanmaması	2019	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Taslak Denetim Raporunun “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde “İdarenin Mülkiyetinde, Yönetiminde veya Kullanımındaki Taşınmazların Cins Tashihlerinin Tamamlanmaması ve Taşınmaz İcmal Cetvelinin Hazırlanmaması” başlığıyla Bulgu 1 olarak yer almaktadır.
Bazı İş yerleri İçin Çevre Temizlik Vergisi Tahakkuk Ettirilmemesi	2019	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Taslak Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “İlçe Sınırlarında Aktif Faaliyet Gösteren Bazı İş Yerleri ile İlgili Olarak Çevre Temizlik Vergisi ve İlan ve Reklam Vergisi Mükellefiyetinin Kurulmaması” başlığıyla Bulgu 28 olarak yer almaktadır.
İdare Tarafından Kiraya Verilen Taşınmazların İşyeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatı Almadan Faaliyette Bulunmaları	2019	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Taslak Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “Belediye Sınırları İçerisinde İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyet Yürüten İşletmelerin Bulunması ve Gerekli Yasal Müeyyidelerin Uygulanmaması” başlığıyla Bulgu 17 olarak yer almaktadır.
Yıllar İtibarıyla Gelir Tahakkuklarının Tahsilat Takibinin Yapılmaması	2019	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Taslak Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “Belediye Gelirlerinden Bazılarının Tahakkuk Tahsilat Oranlarının Düşük Seviyede Gerçekleşmesi” başlığıyla Bulgu 26 olarak yer almaktadır.
Duran Varlıklar Amortisman Defterinin Tutulmaması ve Varlıkların Her Birinin İlgili Hesaplarda Ayrıntı Koduyla Gösterilmemesi Nedenleriyle Gerçeğe Uygun Amortisman Ayrılabilmesi	2019	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Taslak Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “Duran Varlıklar Amortisman Defterinin Tutulmaması ve Varlıkların İlgili Hesaplarda Ayrıntı Koduyla Gösterilmemesi Nedeniyle Gerçeğe Uygun Amortisman Ayrılabilmesi” başlığıyla Bulgu 17 olarak yer almaktadır.
İdarenin Yetki Sınırları İçinde İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Almadan Faaliyette Bulunan Bazı İş yerlerinin Bulunması	2019	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Taslak Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “Belediye Sınırları İçerisinde İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyet Yürüten İşletmelerin Bulunması ve Gerekli Yasal Müeyyidelerin Uygulanmaması” başlığıyla Bulgu 17 olarak yer almaktadır.
İşçilerin Ücretli Yıllık İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmaması	2019	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Taslak Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak

		Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması” başlığıyla Bulgu 18 olarak yer almaktadır.
--	--	---